Sanctitatea Sa Bartholomeu I: **"... la temeliile civilizaţiei europene se află Bizanţul, adică expresia dominantă a Bisericii Ortodoxe Răsăritene."**

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL IX
Nr. 11/107

Noiembrie
1999

16 pag. - 5000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANŢA, ELVEŢIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

Sanctitatea Sa Bartholomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului

BISERICA ORTODOXĂ ŞI EUROPA CONTEMPORANĂ

(discurs ţinut miercuri 27 octombrie 1999 la Palatul Patriarhiei din Bucureşti)

Prea Fericite Părinte Patriarh al României, iubite frate întru Domnul şi împreună-slujitor Teoctist, Prea Sfinţiţi Arhierei, Excelenţele Voastre, reprezentanţi ai autorităţilor de Stat, şi iubiţi fii întru Domnul,

Adresăm tuturor celor ce fac parte din această distinsă adunare salutul şi binecuvântarea Bisericii-Mame a Constantinopolului şi ne exprimăm profunda bucurie şi emoţie pentru întâlnirea cu Domniile Voastre. Vă mulţumim pentru prezenţa Dumneavoastră aici, şi în special Prea Fericirii Voastre, Părinte Patriarh Teoctist, pentru organizarea acestei întâlniri, care oferă smereniei noastre prilejul de a face cunoştinţă cu înalţi reprezentanţi ai intelectualităţii şi culturii din ţara Dumneavoastră.

Cu multă bucurie luăm cuvântul pe care cu noblete ni-l acordaţi, pentru a Vă face partaşi câtorva gânduri pe marginea unei teme foarte actuale: "Biserica Ortodoxă şi Europa contemporană". Problematizarea noastră pe această temă a fost provocată de unele publicaţii ce exprimau anumite puncte de vedere ale unor "prieteni" europeni sau de peste ocean, purtând într-adevăr semnul originalităţii. Poate că nu ar fi fost necesar să se ocupe cineva de ele pentru a înţelege concluziile evidente privind valoarea lor ştiinţifică, însă dezbaterea lor va adânci conştientizarea şi preţuirea noastră profundă faţă de valorile culturale ale Tradiţiei noastre ortodoxe răsăritene, care sunt puse la îndoială de către unii nu din motive ştiinţifice, ci probabil pentru a favoriza formarea unei anumite opinii publice.

Precum se ştie, argumentele folosite pentru formarea opiniei publice nu se adresează judecăţii logice, ci instinctelor firii umane, astfel încât oamenii să fie atraşi cu uşurinţă la acceptarea ideilor urmărite propagandistic; o dată ce unii acceptă ideile false, ei se fac asemenea unor vieţuitoare uşor de manipulat, îndeplinind mecanic dorinţele stăpânilor lor.

Unul dintre punctele de vedere care s-au făcut auzite reia concepţii învechite, care au o oarecare explicaţie istorică atunci când se referă la trecut, dar nici o legătură cu realitatea, când se referă la epoca actuală. Este vorba, mai ales, de axioma potrivit căreia Europa se sfârşeşte acolo unde începe Ortodoxia - "axiomă" în sensul matematic al cuvântului, de *adevăr nedemonstrat*, care este însă acceptat pentru construirea pe baza lui a unui silogism apodictic. Această propoziţie axiomatică constituie un exemplu perfect de lozincă menită să influenţeze masele, dar nu are nici o legătură cu adevărul istoric şi ştiinţific. În primul rând, ea pune în legătură două noţiuni diferite: *conceptul geografic de Europa* şi *înţelesul duhovnicesc al Ortodoxiei*, astfel încât stabileşte limite geografice cu ajutorul unei noţiuni menite nu să desemneze spaţii geografice, ci convingeri religioase. Concluzia potrivit căreia hotarele continentului european ar fi determinate de zona teritorială în care nu este mărturisită Ortodoxia are într-adevăr o mare originalitate! Logic, atrage după sine ideea inacceptabilă că Europa ar înceta să existe dacă popoarele acesteia ar deveni ortodoxe!

Eventualitatea ca Europa să înceteze a mai exista provoacă o anumită reacţie din partea celui care - în mod instinctiv - se simte european, deoarece îi pune în pericol existenţa şi, prin urmare, îi provoacă o ostilitate lipsită de discernământ, aparţinând subconştientului, faţă de Ortodoxie, ca faţă de ceva ce i-ar ameninţa pământul de baştină şi, în consecinţă, l-ar ameninţa pe el însuşi. Aşa funcţionează caracterul convenţional al teoremei comentate şi în aceeaşi măsură devine evident scopul urmărit prin susţinerea ei.

Fără a dori să abuzăm de timpul Dumneavoastră preţios, considerăm potrivit să abordăm această afirmaţie şi dintr-o altă perspectivă. Teoria în cauză poate sugera că moştenirea culturală a Europei este incompatibilă cu moştenirea culturală a Bisericii Ortodoxe şi poate induce ideea potrivit căreia conducerea politică a Europei încetează acolo unde începe preponderenţa *spirituală* a Bisericii Ortodoxe.

În ceea ce priveşte incompatibilitatea moştenirii culturale a Europei cu moştenirea culturală a Ortodoxiei, nimeni n-ar avea vreo obiecţie dacă s-ar include în "moştenirea europeană" şi paginile negre ale civilizaţiei europene, cum ar fi: fascismul, nazismul, nietzsche-ismul, rasismul, holocaustul antievreiesc, inchiziţia, cruciadele, lepădarea crucii de către Biserică şi luarea spadei războaielor religioase de 100 de ani şi respectiv de 30 de ani, asfixierile cu gaze din Abisinia, suveranitatea - deloc dezinteresată - asupra coloniilor (care au acoperit cândva o parte uriaşă din globul pământesc), indulgenţele, cele două războaie mondiale, raţionalizarea şi secularizarea credinţei, teoria despre "moartea lui Dumnezeu" şi atâtea alte abateri care - în mod sigur - nu reprezintă manifestări ale unei civilizaţii superioare, ci *atrocităţi* de care Dumnezeu a păzit Biserica Ortodoxă şi - în cea mai mare parte - popoarele ortodoxe.

Dacă urmărim, dimpotrivă, *elementele bune* ale civilizaţiei europene, vom vedea că acestea provin, în cea mai mare parte, din Bizanţul ortodox, care a fost apărătorul tradiţiei şi literaturii vechi greceşti, încreştinătorul acestora şi transmiţătorul tezaurului creştin în Occident, astfel încât, *în ultimă analiză*, **la temeliile civilizaţiei europene se află Bizanţul, adică expresia dominantă a Bisericii Ortodoxe Răsăritene**. Pentru a da un exemplu relevant, evocăm faptul că celebrul "drept roman", cu care se mândreşte Europa continentală, nu s-a păstrat în locul lui de naştere, ci în Bizanţ, acolo unde, sub împăratul Justinian, a fost alcătuit renumitul *Corpus Juris Civilis*, restructurat şi îmbunătăţit cu ajutorul faimoaselor *Novellae*, într-o manieră creştină. Acest *Corpus* - cu adăugirile făcute - a fost tradus în limba greacă şi mai târziu publicat sub forma preţioaselor *Basilicale* (în mai multe volume) şi a altor colecţii de legi, fiind transmis în Europa, prelucrat şi aplicat la ortodocşi chiar şi în vremea stăpânirii otomane.

Sanctitatea Sa Bartholomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, şi Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la sfinţirea Bisericii "Sfântul Grigorie Palama", din campusul Universităţii "Politehnica" din Bucureşti, marţi 26 octombrie 1999 (detalii în pag. 2)

În legătură cu cealaltă aserţiune a declaraţiei în discuţie, potrivit căreia conducerea Europei se sfârşeşte acolo unde începe influenţa spirituală a Ortodoxiei, aceasta denotă o anume amărăciune pentru faptul istoric că ţările ortodoxe, care alcătuiau Imperiul Roman de Răsărit (ce fusese creştinat şi în mare parte elenizat, dat care a rămas multinaţional şi tolerant), s-au opus subjugării lor de către puterea politică din Europa Occidentală. Sub acest înţeles, raportat însă la trecut şi întrebuinţat în chip amăgitor pentru prezent, nu poate nimeni să pună la îndoială istoricitatea teoriei. Într-adevăr, Europa Occidentală n-a reuşit să supună integral Europa Răsăriteană ortodoxă, în ciuda faptului că a întrebuinţat toate mijloacele religioase, ideologice, politice, militare ş.a.m.d. Dar de la acest punct, adică al diferenţierii dintre Europa Occidentală şi cea

(continuare în pag. 16)

Sf. Grigore Palama şi Sf. Dimitrie

DUMNEZEU BIRUITOR ÎN UNIVERSITATE

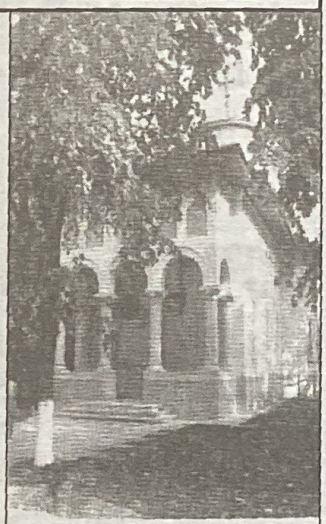

Biserica "Sfîntul Grigore Palama"

Marţi 26 octombrie a. c., în campusul Universităţii "Politehnica" din Bucureşti, a fost sfinţită prima biserică din România ridicată în aşa-numitul «spaţiu universitar», tinerimea creştină răspunzînd astfel, prin fermitatea întemeietoare a faptei, vociferărilor dizolvante ale acelui segment al lumii noastre intelectuale care a ales să parieze indign şi decerebrat pe idiosincraziile ideologice curente ale Occidentului secularizat. (Am scris acum vreo doi ani despre această campanie imundă, sub titlul poate puţin teribilist "Dumnezeu alungat din Universitate", care constat că pe neîmpăcatul I. Zubaşcu îl mai obsedează încă; îmi asum în continuare riscul «teribilismului», parafrazînd vechiul titlu în cel al expozeului de faţă).

Noul lăcaş este închinat Sfîntului Grigorie Palama (sec. XIV), Arhiepiscopul Thessalonicului, subtilul teolog bizantin al «energiilor necreate», biruitorul în cuvînt al Apusului dezduhovnicit şi ultimul mare dogmatician mistic al Răsăritului, personalitate exemplară atît sub aspect spiritual, cît şi cultural, ca unul ce a fost nu doar un mare rugător şi scriitor bisericesc, dar şi un adevărat enciclopedist al vremii sale. De altfel, iniţiativa ridicării acestei biserici a aparţinut deopotrivă Asociaţiei «Sfîntul Grigorie Palama» (preşedinte onorific: P. S. Teofan Sinaitul; preşedinte executiv: Pr. Conf. Dr. Constantin Coman; vice-preşedinte: D-l Costion Nicolescu, absolvent al Politehnicii, dar şi licenţiat în Teologie) şi Asociaţiei Studenţilor Creştini Ortodocşi din România (A.S.C.O.R.), pe vremea cînd în fruntea acestei organizaţii studenţeşti se aflau D-nii Florin Botezan şi Virgiliu George Vlăescu (acesta din urmă licenţiat în Fizică, iar ulterior şi în Teologie). Iniţiativa a fost sprijinită încă de la început atît de B.O.R. (mai ales Patriarhia şi Antimul), cît şi de o bună parte a elitei intelectuale şi artistice a «laicatului ortodox» (Horia Bernea, Paul Gherasim, Petre Lupu, Liliana Chiaburu, editorul grec Stylianos Kementzetzidis ş.a.). Nu pot să nu-i fac pe cititori părtaşi la regretul meu că unii dintre aceşti sprijinitori admirabili, ce s-ar fi bucurat nespus să fie martori în carne şi oase ai frumoasei împliniri, s-au mutat între timp la cele veşnice: Părintele Dumitru Stăniloae, Părintele Constantin Voicescu, Academicianul Alexandru Duţu sau inimosul arhitect Nicolae Goga.

Demersurile pentru obţinerea locului au durat aproximativ trei ani, iar alţi aproximativ trei ani au fost necesari ridicării sfîntului lăcaş. În această a doua fază, o contribuţie decisivă a avut omul de afaceri şi inginerul constructor Petre Badea, preşedintele Societăţii de Construcţii «Ædificia Carpaţi», ctitorul *material* al bisericii, personaj altminteri controversat (a se vedea, între altele, dezvăluirile – desigur, îngroşate – făcute de revista *Academia Caţavencu*, anul IX, nr. 42/413, p. 3, sub titlul «Petru Badea de la «Ædificia Carpaţi» este un soi de frate Păunescu al regimului Constantinescu»), dar căruia nimic nu-i poate anula meritul zidirii impecabile a acestei biserici studenţeşti.

Prezenţa la Bucureşti a Sanctităţii Sale Bartholomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, sub semnul luminos al prăznuirii Sfîntului Dimitrie Bassarabov, a oferit noii biserici şansa de a sta alături de cea de la Curtea de Argeş, ctitorie a lui Neagoe Basarab, tîrnosită tot de un Patriarh al Constantinopolului, Teoctist, la 1517. La recentul eveniment au fost prezenţi, bineînţeles, şi cei mai însemnaţi ierarhi ai B.O.R., în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist (n-au lipsit Î.P.S. Daniel Ciobotea şi Î.P.S. Bartolomeu Anania), precum şi delegaţi de seamă ai altor confesiuni (inclusiv Monseniorul Ioan Robu). Patriarhul Ecumenic a ţinut, cu acest prilej, o memorabilă cuvîntare, insistînd asupra chemării creştine a tineretului universitar, asupra raportului dintre ştiinţa şi credinţa, asupra valorii de model a Sfîntului Grigorie Palama (inclusiv intelectual: «bun cunoscator şi al ştiinţelor profane ale vremii sale»), asupra *ethos*-ului divino-uman al Ortodoxiei ca alternativa la *ethos*-ul lumii sau al aşa-numitului «umanism» laic – totul sub deviza «Sperăm şi luptăm». Unele dintre ideile exprimate cu acest prilej au fost adîncite în discursul ţinut a doua zi la Palatul Patriarhiei, «Biserica Ortodoxă şi Europa contemporană» (discurs de o pilduitoare limpezime şi fermitate, pe care-l publicăm pe prima şi ultima pagină a numărului de faţă).

Tînărul teolog Maricel Popa (pînă deunăzi «gura rea» a *Vestitorului Ortodoxiei*) a avut deosebita şansă de a fi hirotonit preot de însuşi Sanctitatea Sa; el va fi al doilea paroh al noii biserici, alături de mai vîrstnicul Mihai Marian. Sanctitatea Sa a decernat «ctitorului» Petre Badea o înaltă distincţie a Patriarhiei Ecumenice, iar Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist i-a înmînat aceluiaşi «Crucea Patriarhală» (trebuie poate adăugat că D-l Badea şi «Ædificia Carpaţi» vor fi angajaţi şi în ridicarea viitoarei Catedrale a Mîntuirii Neamului).

Macheta bisericii "Sfîntul Grigorie Palama"

O certă izbîndă arhitectonică, biserica «Sfîntul Grigorie Palama» creează sentimentul că te afli dinaintea unei vechi biserici brîncoveneşti restaurate, aflate acolo «dintotdeauna» şi în jurul căreia, într-un tîrziu, se va fi edificat ansamblul arhitectonic barbar al Politehnicii bucureştene»... Mai rămîne de realizat pictura murală interioară; deocamdată este pictat doar iconostasul. Ne rămîne să nădăjduim că, într-un viitor nu foarte îndepărtat, o biserică asemănătoare se va înălţa şi în perimetrul Facultăţii de Drept (proiect în jurul căruia s-au purtat deja discuţii foarte aprinse). Poate că viaţa noastră universitară intră, într-adevăr, în pragul noului mileniu, pe calea binecuvîntată a reapropierii de Dumnezeu, în straiele de imperială strălucire ale Ortodoxiei răsăritene – piatra unghiulară a întregii culturi şi civilizaţii creştine europene.

Răzvan CODRESCU

De la "poporul ales" la poporul ecumenic

Dacă, aşa cum reiese din studiul semnat de Claudio Mutti ("Werner Sombart şi evreii. Rolul evreilor în constituirea ordinii capitaliste", trad. de R. Codrescu, în *Puncte Cardinale*, nr. 3/1999, pag. 13), evreii sunt "înaintemergătorii" capitalismului mondial, cîteva concluzii decurg, în mod logic şi necesar, de aici. Mai întîi, că protestantismul - cunoscut îndeobşte pentru rolul său în dezvoltarea capitalismului european - ar fi şi el un produs de natură israelită; lucrul făcînd cinste geniului hebreu, aşa cum ne pune să înţelegem conceptul de *verstehen* vehiculat de Max Weber într-a sa *Die Protestantische Ethik und der Geist des Kapitalismus*, însumînd practic *empatia* herderiană şi *intuiţia* croceană, în interpretarea morală a capitalismului ca fenomen. Mai apoi, faptul că evreilor le sunt proprii, deci tradiţional-caracteristice anumite practici, deprinderi şi procedee tipice pentru funcţionarea în mod capitalist a lumii (moderne) - practici şi procedee arhaice, menţionate în Scripturile veterotestamentare ca recomandări divine, mai exact şi în special fiind vorba despre clădirea pe principiul cametei a sistemului capitalist - este un fapt firesc, ce nu face decît să întărească "logica" Bibliei:

- poporul lui Israel este cu adevărat "poporul ales" de Dumnezeul poporului lui Israel pentru a stăpîni "pămîntul făgăduinţei", teritoriu al "lumii acesteia" terestre şi trecătoare, ca tot ce este sub ceruri, aici, pe pămîntul locuit şi dat în administrare Diavolului, supranumit şi "stăpînitorul acestei lumi";
- firesc că acestei lumi Christosul i se refuză, El anunţîndu-Se pe Sine ca neaparţinînd unei lumi asemenea "lumii acesteia", ci "Împărăţiei" lui Dumnezeu, cu totul alta decît cea stăpînită de procedeul proto-capitalist al cametei. Ne vom aminti că Iisus este Acela Care îi va alunga cu plesnete de bici pe cămătari şi pe negustori din incinta sacră a Templului! Mai pe urmă, alegerea poporului "ales" dobîndeşte un înţeles mai special. Poporul lui Israel este într-adevăr *alesul*, dar pentru *lumea aceasta* şi numai pentru lumea aceasta. Rolul lui în iconomia divină reiese cu claritate ca fiind singurul instrument social capabil să funcţioneze la scară universală, să orienteze spre îndumnezeire întreaga creaţie în speţa omenescului, şi anume pe toţi aceia care au de suferit şi s-au purificat, de pe urma capitalizării lumii impuse de poporul evreu;
- de aici, rolul "poporului ales" încetează, în diacronia proiectului divin, locul fiind preluat de poporul creştin universal, căruia i-a folosit ca piatră de încercări şi poticniri pe un drum în ascensiunea căruia poporul ales este şi rămîne ca de la sine (prin definiţie) exclus. Mai precis, auto-exclus.

Această concluzie limpezeşte menirea catalitică a poporului evreu în istoria umanităţii, din perspectiva ideii transcendenţei; adică părăsirea lumii acesteia, lume *selectivă prin exclusivism*, orînduită după modelul capitalist, şi orientarea către modelul christic, model *ecumenic prin definiţie*, cel mai bine (propriu) reprezentat doctrinar de Biserica Ortodoxă. Şi este în măsură să dea un sens, acelaşi dintotdeauna, ideii creştine a învierii ca rost al Genezei şi sens trans-mundan al Vieţii omului. În felul acesta, şi tribulaţiile intelectualului Cioran (vezi Nicholas Catanoy, "Cioran", în *Vatra*, nr. 4/335, aprilie 1999, pag. 82), care nu găsea "nici un sens" unei lumi guvernate de Dumnezeu, în schimbul uneia satanizate dar pline de sens, îşi pierd savoarea prin lipsa de adîncime a interpretării echilibrului dintre rău şi bine. Sau poate că luciditatea insomniacă, tributară legilor lumii acesteia, în care pînă şi pre-creştinii egipteni socoteau că somnul este sfînt, dă şi ea (uneori) semne de oboseală...

Florea TIBERIAN

DE CE KOSOVO?

Operaţiunea Kosovo, care nu poate să nu ne amintească de profeţiile Sfântului Calinic de la Cernica, ridică întrebarea *de ce "taina fărădelegii" se etalează astăzi la vedere?* Articolul Dlui Răzvan Codrescu din iunie a arătat că răspunsul nu mai poate fi multă vreme ocolit. Toţi Cohenii vor să fie recunoscuţi ca atare, căci, mai mult ca orice, "le place să stea în capul mesei la ospeţe, şi în băncile dintâi în sinagogi, şi să li se închine lumea în târguri şi să-i numească oamenii: *Rabbi*" (*Matei* 23, 6-7).

Rămân câteva precizări de detaliu. Oare nu au dreptul şi sârbii la o viaţă naţională proprie? Nu, ne spun Cohenii. Miloşevici este un "ultra naţionalist, el nu este un comunist ca cei din Europa de Est, menţinuţi la putere de URSS; rădăcinile merg foarte adânc, mulţi sârbi i-au dat un sprijin real sau pasiv; n-au mai fost regimuri ca acesta înainte!" (citez după un articol din *New York Times* semnat de Jane Perlez). Căci nu atât reminiscenţele comunismului i-au îndepărtat pe sârbi de "occident", cât influenţa spirituală a arhimandritului Justin Popovici de la Mănăstirea Celi, fost profesor la Facultatea de Teologie din Belgrad (Părintele Placide Deseille mărturisea că în viaţa lui a întâlnit doar trei teologi ortodocşi care se numără printre cei mai mari ai epocii actuale: Vladimir Losski, Părintele Popovici şi Părintele Stăniloae). "*Ecumenism* este numele generic al pseudo-creştinătăţilor, pseudo-bisericilor Europei de Vest", scria el încă din 1974. "Termenul evanghelic general este: *Panerezia*... Aceste erezii europene au înlocuit pe Dumnezeu-Omul cu omul european... Nu există o diferenţă esenţială între papism, protestantism, ecumenism şi alte erezii... Din această panerezie s-au născut şi alte erezii: *filioque*, renunţarea la Epicleză, azimele, noţiunea harului creat, focul purgatorial, indulgenţele plenare, învăţături mecaniste despre mântuire şi percepţia mecanistă a vieţii care derivă din ele, cezaro-papismul, Inchiziţia, indulgenţele, moartea omului prin păcat, iezuitismul, Scolastica, cazuistica, monarhismul, atomismul social de diferite specii (putem adăuga: comunismul, fascismul, nazismul...). Fără pocăinţă şi reprimirea în sânul Adevăratei Biserici a lui Hristos, este nenatural şi ignorant să se vorbească de unirea «bisericilor», de dialogul dragostei, de *intercommunio*". În 1994 Episcopul Artemi de Kosovo a supus Sfântului Sinod al Bisericii Sârbe cererea de a se retrage din Consiliul Mondial al Bisericilor. A urmat imediat înarmarea croaţilor şi musulmanilor din Bosnia, "curăţirea etnică" a sârbilor din Croaţia şi Bosnia şi intensificarea pregătirii propagandistice (şi logistice) pentru pedeapsa finală, alungarea lor din Kosovo, instituirea Tribunalului internaţional pentru judecarea "crimelor de război" care să-i judece pe sârbii care *nu puteau să nu reacţioneze* în faţa nelegiuitei provocări, decât dacă erau total lipsiţi de onoare. Reacţia sârbilor a fost provocată în mod deliberat.

Exagerăm oare? NATO a devenit poliţia "societăţii globale", noul nume al Cominternului. Guvernele NATO sunt guverne socialist-comuniste care nu se pot dezbăra de frazeologia "antifascistă" cominteristă, de tendinţa înnăscută de a pune carul înaintea boilor, ideologia înaintea realităţilor, utopia înaintea istoriei. Câtă lume vede ceea ce se pregăteşte cu tenacitate din 1990 încoace, "strângerea materialelor" pentru un mare proces à la Nürnberg, în care să fie condamnate *in abstracto* Ortodoxia ("epicentrul antisemitismului") şi "naţionalismele" gentililor (*goim*) ca generatoare de "atrocităţi", care să justifice încorporarea "Balcanilor" în Europa ca singura cale de a distruge "volatilul amestec dintre naţiune şi religie" ("chiar dacă asta seamănă a colonialism", cum se exprima Charles Kupchan, profesor de relaţii internaţionale la Universitatea Georgetown) şi să coincidă cu proclamarea Ierusalimului drept capitală veşnică a Israelului şi "dedicarea mileniului care vine lui Christ"? Să coincidă şi cu procesul lui Pinochet, la care se va condamna din nou anti-comunismul! Trebuie amintit că devine tot mai mult o "ofensă criminală" nu numai "negarea Holocaustului", ci şi orice aluzie la "identificarea iudaismului cu comunismul"! În definitiv, comunismul a luptat împotriva "adevăratului duşman" al omenirii, naţionalismul antisemit, împotriva "neamurilor" pe care Dumnezeu *trebuie* (scrie în Biblie!) să le aştearnă la picioarele lui Israil!

Să nu dea de gândit acceptarea Ungariei în NATO în chiar ajunul agresiunii? Ungaria a ridicat imediat problema Voivodinei, şi în subsidiar, dar cu voce destul de tare, a Ardealului, "probleme care să fie rezolvate la Conferinţa de Pace" (se pare însă că "înţeleapta reticenţă" a ungurilor de a se amesteca în conflict s-a datorat unui serios avertisment dat de către ruşi, "care nu mai contează" în ochii NATO; ungurii ştiu însă că tancurile ruseşti ajung repede la Budapesta!). Să fie pentru că ungurii, aşa cum a arătat unul de-al lor, Arthur Koestler, sunt la origine *khazari*, deci din sămânţa lui Gog şi Magog, care prin frauda "turnirelor khazare" este proclamată sămânţa lui Abraham? Sau pentru că regii lor au purtat titlul de "Rege al Ierusalimului" (atât arpadienii, cât şi prezumtivul moştenitor al tronului "apostolic" al Sfântului Ştefan, dl. Otto von Habsburg-Lorena, colegul lui Cohn-Bendit în Parlamentul european)? Tot Koestler ne aminteşte că şi Austria a fost cândva condusă de o dinastie care a dat nu mai puţin de douăzeci şi doi de prinţi "evrei" (khazari), în timpurile "pre-creştine". Oare din ei se trag chiar Habsburgii? Să nu dăm nici o atenţie propagandei insistente care se face de ani de zile în Anglia şi Europa, şi care are un număr incredibil de suporteri, pentru "o uniune *teocratică* a statelor Europei" condusă de o "dinastie descinzând din "Jesus (Joshua) Christ" (Iisus Hristos nu a murit pe cruce, a fost înşurat şi a avut copii, din care descind Merovingienii, din care descind Habsburgii, Hohenzolernii, Hanovrezii etc.), care [dinastie] nu va ocupa doar tronul politic sau secular, ci şi "tronul Sfântului Petru", şi că această dinastie, în spatele căreia se ascunde o misterioasă "priorie a Sionului" (autorii fac tot posibilul să demonstreze că *Protocoalele*, sunt opera acestei "Priorii" creştine, care, numai pentru a se putea ascunde mai bine de persecuţiile *Establishment*-ului creştin, le-a atribuit evreilor), sunt chiar Habsburgii, viitorii regi-preoţi ai Statelor Unite ale Europei? Altminteri *Protocoalele* sunt bune, ele reprezintă planul instaurării domniei lui "Christ" pe pământ! *No more no less*! Aceste "revelaţii" au fost expuse, cu toată seriozitatea detaşată a anglo-saxonilor, încă din 1986, reluate "cu noi şi explozive descoperiri" începând din 1996, într-o carte care a avut un succes colosal (şi se reeditează fără încetare, deşi n-o mai cumpără nimeni): *The Holy Blood and Holy Grail* de Michael Baigent, Richard Leigh şi Henry Lincoln. De altfel, pretutindeni, "intelectualii humanişti" au fost obligaţi în acelaşi timp să facă dovada obedienţei lor faţă de "Priorie", producând "opere" cât mai demonstrativ sacrilege, ca filmul "Ultima ispitire a lui Hristos". Filmul a fost oprit în 1986 de protestele vehemente ale creştinilor şi musulmanilor, fapt deplâns ca o victorie a "bigotismului" şi "intoleranţei"! Astăzi se reia ca o "victorie a *free-speach*-ului". "Intelectualii humanişti" români au înţeles rapid de unde le vine "eliberarea" şi au înghiţit cu aviditate terna (cum demonstrează scatologia *Evangheliştilor* supraponderalei doamne Alina Mungiu-Pippidi). Aproape că nu este nevoie să spunem că, în viziunea autorilor lui *Holy Blood*, ţările române făceau parte din "domeniile Habsburgilor"! Iată de unde şi entuziasmul pentru "Mittropa" al unor aprigi "naţionalişti creştini" ardeleano-bănăţeni!

Nu trebuie oare să privim cu mai multă seriozitate la vechile profeţii? Una dintre ele este profeţia "*ultimului împărat*" sau a lui "Pseudo-Methodius". Atribuită secolului VIII, profeţia anunţă restaurarea Imperiului Roman. Ultimul împărat roman recucerea Ierusalimul şi acolo îşi preda toate puterile "lui Dumnezeu". Imediat după aceea urma domnia lui Antihrist, împotriva căruia se pornea marele război al timpurilor. După înfrângerea lui Antihrist, urma domnia de o *mie* de ani a lui Hristos pe pământ! Această profeţie a stat la baza ideologiei Imperiului Carolingian, a cruciadelor şi a cuceririi estului de către vest. Toată istoria modernă a Europei, aşa-zisa "problemă orientală", este centrată în jurul acţiunilor de a împiedica posibilitatea ca vreodată Constantinopolul să reintre în mâna creştinilor după ce a fost abandonat, dacă nu predat ca pedeapsă pentru respingerea uniaţiei la Florenţa, în mâna musulmanilor. Se miră oare cineva că există un sentiment "antioccidental"?

Distrugerea Ortodoxiei este o condiţie indispensabilă a instaurării regatului "Sionului". Ca şi în vremea cruciadelor, "grecii" (înţelege *ortodocşii*) trebuie să fie alungaţi din custodia Sfântului Mormânt. *Acesta* (şi nu alungarea musulmanilor) a fost primul act al cruciaţilor franci după cucerirea Ierusalimului în 1099. Numai că *atunci* s-a întâmplat o minune. Lumina Sfântă care se aprinde fără întrerupere în seara de Paşti asupra Mormântului Mântuitorului încă din vremea Împăratului Constantin (şi care a fost motivul real al persecuţiei creştinilor în Ierusalim, "un act de magie care îi tulbura pe muslimi în credinţa lor"), nu s-a mai aprins. Cuprinşi de groază, cruciaţii au chemat înapoi pe Patriarhul Ierusalimului şi, la rugăciunile sale, Sfânta Lumină s-a reaprins. Nimeni nu a mai îndrăznit să tulbure apele până când memoria sacrilegiului a fost întunecată de tenebrele "Iluminismului" şi francii au încercat din nou să acapareze cheile Sfântului Mormânt în secolul XVIII, în numele Catolicismului, încercări reluate de revoluţionarul mason Napoleon al III-lea. Aici trebuie să vedem originea războaielor mondiale, a revoluţie bolşevice, precum şi a marelui proiect al "dedicării secolului XXI lui Christ" de către Papa, de pe Muntele Sinai, în anul 2000, în cursul refacerii "pelerinajului lui Abraham, părintele celor trei religii monoteiste"! Şi iată că acest grandios proiect "ecumenic" este iarăşi "pătat" de "încăpăţânarea" ortodocşilor. Nu trebuie să fie bombardaţi? Cui dar trebuie să-şi predea ultimul împărat-preot roman puterile, dacă nu chiar lui Antihrist, lui Mesia pe care sectele "fundamentaliste" iudaice, ca Lubavicerii, pretind că s-a născut deja? Iată motivul grabei!

Alegerea Kosovei, centrul spiritual al naţiunii sârbe şi unul din centrele spiritualităţii *filocalice* (Kosovo este doar o metohie a Athosului), pentru demonstraţia de forţă a Occidentului este simbolică, este un război împotriva unui mit fondator de civilizaţie. Este ceea ce G. Parker a numit în *The Geopolitics of Domination* "controlul locurilor sacre ale unei culturi". Ea urmăreşte umilirea *publică* şi *demonstrativă* a Ortodoxiei. Acolo a fost frântă

(continuare în pag. 5)

Vlad PROTOPOPESCU
(Australia)

Sârbii continuă să-şi îngroape morţii...
(Victime ale U.C.K. în Belo Polje)

UCIGAŞII DE SUFLETE

Modul în care este abordată problema crimelor comunismului în Occident se deosebeşte fundamental de felul în care se pune aceeaşi problemă în ţările foste comuniste. Occidentalul de rând a înregistrat săvârşirea acestor crime de pe poziţia de spectator. Uneori spectator îngrozit de spectacolul ce i se oferea, de multe ori însă indiferent. Cât priveşte cercurile de stânga, cu precădere intelighenţia apuseană, dar şi conducerile politice ale democraţiilor occidentale, acestea au avut tot timpul o atitudine de complicitate, uneori tacită, alteori manifestă, împinsă chiar până la solidaritate, faţa de crimele regimurilor comuniste.

În capitolul intitulat "Crimele comunismului" din *Cartea neagră a comunismului*, publicată în 1997 la Paris, Stéphane Courtois, coordonatorul colectivului de autori, readuce în actualitate problema *dublei măsuri* cu care operează mulţi istorici contemporani când analizează crimele puse în sarcina naţional-socialismului în comparaţie cu crimele comunismului, întrebându-se: "Ce se ştie despre crimele comunismului? Ce *se voia* să se ştie? De ce s-a aşteptat sfârşitul secolului pentru ca această temă să acceadă la statutul de obiect al ştiinţei? [...] Atenţia excepţională acordată crimelor hitleriste este perfect justificată. Ea răspunde voinţei autorităţilor morale şi politice de a confirma valorile democraţiei. Dar de ce acest slab ecou, în opinia publică, privind mărturiile crimelor comuniste? De ce această tăcere «academică» privind catastrofa comunistă care a inclus, timp de optzeci de ani, aproape un sfert din speţa umană de pe patru continente? De ce această incapacitate de a plasa în centrul analizei comunismului un factor atât de esenţial cum este *crima*, crima de masă, crima sistematică, crima împotriva umanităţii? Ne aflăm în faţa unei imposibilităţi de a înţelege? Nu este mai de grabă *un refuz* deliberat de a şti, *o teamă* de a înţelege?"

Întrebările formulate de istoricul francez au caracter retoric. Ce om de bună-credinţă, cu respect faţă de adevăr, se mai îndoieşte astăzi că atitudinea adoptată de unii istorici faţa de crimele comunismului "este un refuz de a şti"? În ultimă instanţă, poziţia istoricului faţă de adevăr este expresia concepţiei sale despre lume şi viaţă, a sistemului său de valori individuale şi sociale. Or sub acest aspect, între ideologia marxistă, care a însufleţit socialismul real, şi valorile la care se închină democraţiile occidentale, nu există deosebiri de substanţă. Materialismul anticreştin, agresiv în ideologia marxistă şi insidios, dar la fel de virulent, în democraţii, constituie o îngrijorătoare notă comună. La această asemănare se adaugă eforturile conjugate ale acestora în vederea globlizării omenirii prin desfiinţarea naţiunilor ca entităţi ontologice. (Deosebirea pe acest tărâm între comunism şi democraţii se reduce la denumirea sub care se ascunde această agresiune împotriva existenţei neamurilor, unii zicându-i "internaţionalism", ceilalţi -"mondialism"). Dar elementul care asigură consubstanţialitatea comunismului şi democraţiilor este infrastructura lor *iudaică*. **La ora actuală omenirea trăieşte momentul iudaic.** O realitate care subliniază geniul iudaismului în marşul spre împlinirea idealului evreilor ca "popor ales".

Evenimentele din Decembrie '89 au găsit România fără o clasă de opozanţi ai regimului comunist care să-şi fundamenteze opoziţia printr-o doctrină proprie şi, totodată, să fie capabilă să militeze în spiritul acesteia pentru însănătoşirea morală a naţiunii, pentru o nouă ordine socială şi pentru reformarea economiei prin încurajarea iniţiativei particulare. Ca urmare, în era postdecembristă, nici unul dintre aceste deziderate nu s-a împlinit. Dictatura comunistă a avut grijă să-şi lichideze oponenţii, astfel că puţinii supravieţuitori ai închisorilor comuniste, oameni bătrâni, uzaţi biologic şi psihic de anii petrecuţi în spatele gratiilor, nu au constituit o primejdie reală pentru elita intelectuală roşie, pe care Partidul Comunist Român a pregătit-o temeinic şi a cultivat-o prin privilegii, cu misiunea de a forma şi uniformiza gândirea şi comportamentul populaţiei, în spiritul tiparelor mentale ale ideologiei comuniste.

Când se vorbeşte despre crimele comunismului, acestea sunt asociate cu aparatul de represiune, **Securitatea**, considerată "centrul vital" al regimului comunist. Securitatea a arestat, a schingiuit şi, nu de puţine ori, a ucis români în anchete. Securitatea a dictat sentinţele de condamnare împotriva celor care, într-o formă sau alta, au îndrăznit să înfrunte urgia comunistă, justiţia nefiind decât ecoul hotărârilor luate de securişti. Securitatea a organizat şi a condus direct criminalul sistem penitenciar unde au fost asasinaţi mii, multe mii de români, prin tortură, frig, înfometare, muncă forţată şi lipsă de asistenţă medicală. Adică tocmai acel gen de fapte pe care convenţiile internaţionale le incriminează drept "crime împotriva umanităţii", crime care nu se prescriu şi pentru care - atunci când victimele sunt evrei - făptaşii au fost condamnaţi la moarte sau la ani grei de temniţă, chiar dacă sunt bătrâni şi bolnavi, chiar dacă faptele pentru care sunt incriminaţi au fost comise cu mult timp în urmă sau dacă participarea lor la acele fapte este îndoielnică. (Recentele cazuri, Maurice Papon, 90 de ani, şi generalul Pinochet, 85 de ani, sunt ilustrative în acest sens). Când însă este vorba de crimele săvârşite de comunişti, "consubstanţialitatea ideologică" îşi spune cuvântul. Tentativa disidentului sovietic Vladimir Bukovski de a provoca, prin cartea sa *Jugement à Moscou* (Paris, 1995), instituirea unui nou Tribunal de la Nürnberg, la care să fie judecaţi comuniştii vinovaţi de crime împotriva umanităţii, "a dobândit - scrie cu o ironie amară Stéphane Courtois - un succes de critică". Şi pentru a pune capăt unor speranţe iluzorii, adaugă: "Simultan reînfloresc publicaţiile care pledează pentru reabilitarea lui Stalin".

Speranţele nutrite în Decembrie '89 s-au stins treptat. Pe măsură ce românii au realizat ce înseamnă de fapt "post-comunismul" şi "tranziţia", elanul justiţiar s-a atrofiat şi s-au împăcat cu realitatea. O realitate care în urmă cu zece ani părea de neconceput. S-au împăcat cu faptul că un comunist de cea mai pură extracţie, cu o poziţie la vârf în ierarhia PCR, a deţinut timp de şapte ani suprema magistratură în stat, şi că la viitoarele alegeri ar putea să redevină preşedintele României! S-au împăcat cu faptul că toţi criminalii odioşi din aparatul de represiune al regimului comunist, ale căror fapte ar fi fost răsplătite la Nürnberg cu ştreangul, au devenit, printr-un salvconduct ratificat de toate guvernele postdecembriste, persoane onorabile! S-au împăcat cu faptul că numeroşii activişti din aparatul de agitaţie şi propagandă al PCR, deveniţi peste noapte "democraţi" de factură occidentală, mulţi dintre ei reciclaţi peste ocean, colcăie în toate instituţiile importante ale statului, în parlament, în guvern, în economie, dar mai ales în cultură şi învăţământ! Într-un cuvânt, Românii s-au împăcat cu gândul absolvirii de vinovaţie a celor care, în numele ideologiei comuniste, au acţionat conştient, punând în primejdie existenţa noastră ca naţiune. Am greşi însă grav dacă am cuprinde în acest amplu proces de clemenţă şi pe cei pe care îi vom denumi **"ucigaşii de suflete"**. O categorie de păcătoşi despre care Însuşi Mântuitorul Iisus Hristos, "iubirea şi iertarea întruchipată", spune: "...dar vai omului aceluia prin care vine sminteala!".

Comunismul nu a ucis numai trupuri, persoane fizice, deşi bilanţul acestor crime în estimările autorilor *Cărţii negre a comunismului* este cutremurător, atingând cifra de 100 de milioane. Mult mai cumplită însă decât asasinatele în masă comise de comunişti a fost opera de *pervertire şi mutilare a sufletelor*. Or ieşirea noastră din iadul comunist trebuie privită şi înţeleasă în contextul acestei realităţi. *Românii au păşit, în Decembrie '89, în libertate cu sufletele schilodite de sistemul comunist, cu povara celor peste 4 milioane de membri ai Partidului Comunist şi cu o clasă politică şi o intelectualitate modelate în spiritul şi după canoanele ideologiei marxiste.*

Forţele oculte care au stat în spatele comunismului au pus un accent deosebit pe *pierderea identităţii naţionale*. La această "crimă împotriva naţiunii", principalii asociaţi au fost "dascălii", membrii corpului didactic din învăţământul de toate gradele. De la grădiniţa de copii până la terminarea universităţii, românilor li s-au inculcat, cu perseverenţă de "picătură chinezească", preceptele marxiste. În Şcoala românească, materialismul dialectic şi istoric nu a însemnat doar unul dintre sistemele filozofice cuprinse în tratatele de istoria filozofiei, ci însăşi "Filozofia", unica deţinătoare a adevărului absolut. O fundamentare teoretică pentru sistemul dogmatic marxist, ale cărei principale linii de forţă sunt ateismul, lupta de clasă, dictatura proletariatului şi internaţionalismul proletar, acesta din urmă anulând naţiunile ca entităţi ontologice distincte. Toate neamurile (cu excepţia "poporului ales") urmau să fie amalgamate într-o nebuloasă informă, populată cu un nou tip uman, un *"homunculus"* fără Dumnezeu şi fără identitate naţională, prototipul fiind acel *"homo sovieticus"* al cărui profil moral l-a schiţat Aleksandr Zinoviev în cartea sa cu acest titlu.

La noi, sarcina realizării "omului nou" a revenit "ucigaşilor de suflete" care, prin instituţiile de învăţământ, educaţie şi cultură, au reuşit, în cele peste patru decenii de regim comunist, să transforme populaţia ţării din fiinţe normale în creaturi modelate după proiectul golemic al acelor forţe oculte care stăpânesc lumea. Aşa se explică faptul că astăzi segmentul din populaţia ţării cu vârsta cuprinsă între 25 şi 70 de ani, adică persoanele asupra cărora "ucigaşii de suflete" şi-au exercitat ticăloasa profesiune, se dovedesc incapabile să se adapteze şi să contribuie la instaurarea unui climat moral, social, politic şi economic sănătos. În sufletele oamenilor stăruie încă ecourile ideologiei comuniste şi, din păcate, în cei zece ani care s-au scurs de la evenimentele din decembrie '89, nu am avut parte de convertiri semnificative, de intenţia unor personalităţi reprezentative de a porni cu hotărâre pe "Drumul Damascului". Deşi cazul fostului deţinut de drept comun Franţ Ţandără, mediatizat de Editura Humanitas prin cartea D-nei Doina Jalea - *Drumul Damascului. Spovedania unui fost torţionar* - poate fi considerat ca un gest meritoriu sub aspect moral, el nu constituie însă un semn că marii vinovaţi pentru dezastrul ţării ar avea intenţia să pornească pe "Drumul Damascului", după cum nici închinăciunile făcute în public, din raţiuni electorale, de un Ion Iliescu sau un Petre Roman nu înseamnă înduhovnicirea actualei clase politice.

Şi totuşi, o cale pentru îndreptarea răului există. Ea trebuie să înceapă de la cei ce s-au găsit la originea lui: "ucigaşii de suflete", "dascălii", care ar trebui să-şi reamintească rolul de "apostoli ai neamului" pe care tagma oamenilor Şcolii îl avusese odinioară. Ca un îndemn de a porni pe "Drumul Damascului", înainte ca răul să devină iremediabil, am ales următorul citat din *Scrierile* marelui "dascăl" Vasile Pârvan: **"Trebuie să facem şi *politică*. Dar politica noastră să nu fie a unui partid, să nu fie opera unor politicieni care slujesc unui partid pentru a-şi satisface interesele personale, ci să fie a îndreptării energice şi hotărâte spre *idealul naţional*. Şi noi să mergem înainte cu pilda jertfei care se aduce pentru ideile mari şi mântuitoare, noi să mergem înainte cu pilda muncii statornice şi dezinteresate pe ogorul neamului nostru. Dar avântul să ne fie întotdeauna însoţit de faptă, să fie înflăcărat de dorul de bine, cald şi îmbrăţişător pentru cei înclinaţi a urma calea cea adevărată, aspru şi mustrător pentru cei răi, înfricoşat pentru cei primejdioşi. Iar munca noastră să ne fie muncă de *apostoli*, care nu aşteaptă nici o răsplată şi nu urmăresc nici o glorie pentru ei, ci**

☛

fac totul pentru binele neamului, socotindu-şi drept cea mai aleasă cinste a lor conştiinţa că au contribuit, fiecare după putinţă, la aducerea întru împlinire a mântuirii neamului".

S-ar putea însă ca rândurile de mai sus să fie considerate de autorii manualului de *Istoria a românilor pentru clasa a XII-a*, publicat de Editura Humanitas, drept expresia concepţiei unui "romantic" care trăieşte cu "credinţa că discursul său rămâne decisiv pentru afirmarea identităţii naţionale". O erezie pe care o pune la punct, de o manieră categorică, insidioasa Catherine Durandin în citatul pus ca *Avertisment* pe frontispiciul manualului: "Istoria românilor este o istorie a contradicţiilor nerezolvate". Un punct de vedere la care subscriu fără rezerve autorii manualului, "cei cu spirit critic, pragmaticii, în general, cu speranţa că povestirea trebuie încheiată, adevărul despărţit de mit...", singura soluţie pentru integrarea în Europa, "o integrare imposibilă fără *participarea* ta..." (adică a elevului care studiază Istoria românilor după acest "manual alternativ", căruia autorii lui îi urează, în spiritul "Generaţiei Pro", în loc de succes, "Baftă"!).

Şi astfel, prin intermediul unuia dintre noile manuale de *Istoria românilor*, am intrat în miezul unei înveninate dispute privind *orientarea* pe care trebuie să o adopte tratarea istoriei naţionale. Din modul în care s-a consumat această dispută, puternic mediatizată, ni s-a oferit prilejul să tragem următoarele concluzii:

1. Specia "ucigaşilor de suflete" nu numai că, după Decembrie '89, nu şi-a încetat opera dizolvantă pentru spiritualitatea românească, dar, prin schimbarea perspectivei marxiste cu globalismul de inspiraţie iudeo-americană, a devenit încă mai agresivă. Loialitatea naţională constituie astăzi un păcat grav, care trebuie eradicat din procesul educaţional al tinerei generaţii!

2. Ministerul Educaţiei Naţionale a intervenit partizan în procesul de elaborare a manualelor alternative prin programul de învăţământ, în care accentul este pus pe ideile de "corectitudine politică" şi "multiculturalism", idei care conduc la situaţia paradoxală că majoritatea naţională este supusă controlului de către minorităţi!

3. Promotorii acestei originale concepţii despre cum trebuie scrisă istoria naţională sunt aceiaşi "ucigaşi de suflete", mulţi dintre ei alogeni, foşti "aparatnici" ai Partidului Comunist. În acest context, să notăm faptul că principalul consilier al actualului preşedinte al României a fost decan al Facultăţii de Istorie din Bucureşti în timpul regimului comunist!

4. Ministrul Educaţiei Naţionale, D-l Andrei Marga, greşeşte când cere ca aprecierile asupra manualelor de *Istoria românilor* să fie privilegiul exclusiv al "specialiştilor". Fiind vorba de istoria *românilor*, nu li se poate cere tocmai *românilor* să nu se pronunţe asupra modului cum este prezentată propria lor istorie. Desigur că părerile aberante, precum aceea prin care se cerea un autodafé pentru manualul apărut la Editura Sigma, trebuie veştejite. Dar la fel de aberantă este introducerea în paginile unui manual care tratează istoria naţională a unor personaje de vodevil sau saltimbanci ai momentului. Manuale alternative de istorie au existat şi în era precomunistă dar autorii lor au avut decenţa să întrerupă firul relatărilor într-un moment de înaltă semnificaţie, în speţă înfăptuirea României Mari...

În faţa acestei întristătoare situaţii, ne întrebăm: ce este de făcut? Răspunsul la această gravă întrebare nu trebuie căutat prea departe. Îl găsim în Prefaţa la manualul "alternativ" de *Istoria românilor* datorat istoricului Constantin C. Giurescu, din care reproducem următorul fragment: **"Urmărind desfăşurarea sbuciumatei dar frumoasei noastre istorii, sunt sigur că tinerii mei cititori vor avea un sentiment de justificată mândrie: ei vor vedea că *suntem unul din cele mai vechi popoare ale Europei şi cel mai vechiu din sud-estul european*. Strămoşii noştri, Dacii sau Geţii, locuiau acest pământ cu optsprezece veacuri înainte de Hristos. Istoria nu le cunoaşte altă patrie decât aceea în care s-au născut şi trăiesc şi astăzi urmaşii lor. Noi suntem de aici, în timp ce toţi vecinii noştri au venit mult mai târziu în ţările pe care le ocupă acum. Dar nu-i numai vechimea. *Dacii sau Geţii au fost un popor de elită al antichităţii*, pomenit cu laude chiar de la început de către «părintele istoriei», Herodot. *Religia dacă* a fost întotdeauna un prilej de admiraţie pentru scriitorii lumii greco-romane, vitejia şi dispreţul de moarte al Dacilor, de asemenea. Suntem apoi *cel mai vechi popor creştin din sud-estul european*. Toţi vecinii noştri, dar absolut toţi, au fost creştinaţi mult în urma noastră. Suntem, în sfârşit, singurul popor în această parte a Europei care a izbutit să aibă *o viaţă politică fără întrerupere*, de la întemeierea statului până astăzi. Bulgarii, Sârbii, Ungurii, chiar şi Polonii au discontinuităţi în viaţa lor de stat, unele de o jumătate de mileniu, noi însă nu [...]. Fără de aceste fapte şi de o sumă de altele care se vor vedea mai departe, sentimentul de *mândrie naţională* şi de *absolută încredere* în viitorul poporului şi statului nostru e cu totul natural [...] Doresc tinerilor cititori ca, pătrunşi de acest sentiment, să închine munca, disciplina şi credinţa lor întăririi şi propăşirii patriei".**

Ce s-ar mai putea spune după aceste impresionante şi responsabile cuvinte? Doar atât că, în zilele noastre, când "ucigaşii de suflete" îşi continuă opera nefastă sub scutul protector al puterii politice, şi când Banca Mondială nu se mulţumeşte doar să scormonească printre scriptele contabile ale D-lui Decebal Traian Remeş, ci, prin agenţiile sale, verifică modul de distribuire a manualelor alternative în licee, singura speranţă pentru un viitor românesc se îndreaptă spre *generaţia tânără*, căreia i se adresa în urmă cu mai bine de o jumătate de veac istoricul Constantin C. Giurescu. Ea singură mai poate fi capabilă de *o resurecţie spirituală în numele adevărului*.

Gabriel CONSTANTINESCU

O imagine a Libertăţii în numele căreia suntem gata să ne sacrificăm temeiurile...

DE CE KOSOVO?

(urmare din pag. 3)

spinarea ortodocşilor, acolo trebuie să le-o frângă din nou, ca să bage lumea la cap! Trebuie distrusă Metohija Athosului ca prim pas pentru suprimarea Athosului însuşi! "Iar când frontierele spirituale ale unui popor încetează să existe, nici riposta militară nu mai e posibilă, căci agresiunea nici măcar nu va fi resimţită ca atare" (v. *Puncte Cardinale*, Iunie '97). O lecţie pentru cei care se încumetă să reziste Cohenilor! Nu există alt Ierusalim decât Ierusalimul! Nici o concurenţă spirituală nu va mai fi permisă! Primul act al mujahedinilor arnăuţi maoişti ai UCK în provincia "eliberată" a fost să incendieze mănăstirile ortodoxe şi să profaneze moaştele sfinţilor păstrate acolo (exact cum au făcut în secolul XVII, în paralel, dacă nu în concordanţă cu eforturile papismului de a-i aduce pe sârbi la uniaţie), sub ochii binevoitori ai *peacekeeper*-ilor "noii ordini mondiale".

Ce să zicem de numirea "francului" Bernard Kouchner (Cuşnir - Mihailovici... oare?) ca şef al administraţiei ONU în Kosovo, care a anunţat că va fi "imparţial, *dar nu neutru*!"? Să lăsăm iluzia că "Europa" este antrenată fără voia ei în jocul iudeo-masoneriei "americane". L-a făcut dintotdeauna, voluntar şi cu conştiinţa de nezdruncinat că, fiind "Noul Israel", are un mandat divin să hotărască soarta popoarelor "minore", a "triburilor" din Răsărit şi "Balcani". Le-a cam tulburat-o "obrăznicia" ruşilor! Există desigur numeroşi europeni conştienţi de monstruozitatea infatuării "europene", dar cine stă să-i asculte? Cavalerii Cruciadei a IV-a credeau cu toată seriozitatea că erau urmaşii troienilor care se întorceau "acasă" ca să-i readucă pe sălbaticii barbari (bulgari, sârbi, români sau "aromounes"), care "au rupt unitatea europeană" cu ortodoxiile lor "etniciste", în sclavia ce li se cuvine. Nu continuă oare să prevaleze ideea că reacţia profundă a sufletului românesc în respingerea uniaţiei a fost *doar* rezultatul "urei *sârbo*-greceşti" (Şaguna!) împotriva "legei strămoşeşti române" de la Traian (reînviată sub benefica obălduire habsburgică - *virtus romana rediviva* - în "Kakania" mittropeană, când sârbii erau protejaţii Habsburgilor)? Masoneria, ca şi Liga Comuniştilor, ca şi Internaţionala, sunt toate creaţiile "Europei". Europa este destinată să fie centrul noii religii "abrahamice", ba chiar "noahite" (vezi Assisi!). România s-a păcălit din nou singură crezând că va obţine mare lucru de la NATO antagonizându-i fără rost pe ruşi, în loc să-şi negocieze la sânge poziţia.

Să se fi descoperit oare că albanezii sunt şi ei urmaşii khazarilor? (Koestler a arătat deja că otomanii sunt şi ei parte a celui de "al treisprezecelea trib"!). Să nu te miri! Cine oare suferă "persecuţii seculare care au durat zece ani", *doar* pentru "rasă" şi "felul în care se închină la Dumnezeu"? Să-i întrebăm pe "khazarologii" noştri, Comea şi Ornea!

Dar "să nu vă amăgească nimeni, cu nici un chip. Căci ziua Domnului nu va sosi până ce mai întâi nu va veni lepădarea de credinţă şi nu se va da pe faţă omul nelegiuirii, fiul pierzării, potrivnicul înălţându-se mai presus de tot ce se numeşte Dumnezeu sau e făcut pentru închinare, aşa încât să se aşeze în templul lui Dumnezeu şi pe sine să se dea drept Dumnezeu" (*II Tes.* 2, 3-4). Să ne rugăm lui Dumnezeu să nu ne găsească nepregătiţi! Templul iudaic pe care "filosoful platonician", împăratul apostat Iulian, atât de drag "humaniştilor", a vrut să-l reconstruiască, a fost distrus până în temelii de focul mâniei divine, căci *nu va mai fi al treilea Templu* al vreunei împărăţii de o mie de ani, după ce a venit Hristos. El va veni iar doar ca "să judece viii şi morţii", iar "Împărăţia Lui nu va avea sfârşit", căci "nu este din lumea aceasta"!

GÂLCEAVA DREPTEI CU STÂNGA

(urmare din numărul trecut)

II. NAŢIUNEA

Î. Ce ne-aţi putea spune, domnule B. C., despre ideea de naţiune acum, cu ocazia bicentenarului Revoluţiei franceze?

R. Naţiunea e marea descoperire a epocii revoluţionare.

Î. Şi, totuşi, la ideea de *neamuri*, de *seminţii* se fac referiri cu mult înainte.

R. Nu teoretizate şi conturate ca-n perioada postrevoluţionară franceză. Precizarea termenului sau conştiinţa limpede a lui atunci se face. Deşi pentru istoriografie nu se poate trece cu vederea faptul că la francezi şi la englezi, în secolul XII chiar, termenul era folosit în universităţi, unde studenţii erau organizaţi pe Naţiuni. De altfel şi Rutebeuf face această menţiune într-o poezie a lui, fără a-i conferi, însă, semnificaţie politică.

Î. Nu semnificaţia politică interesează în primul rând, ci existenţa definită a termenului.

R. Dacă-i aşa, atunci să luăm accepţia pe care o dădea naţiunii *Dicţionarul Academiei Franceze* din 1740 şi unde se spune în felul următor: "toţi locuitorii unei ţări, chiar dacă nu trăiesc sub aceleaşi legi sau sub jurisdicţia aceluiaşi principe, alcătuiesc naţiunea."

Î. Dar exerciţiul puterii, sau al unei singure puteri suverane, când apare în conştiinţa locuitorilor unei ţări?

R. Spre mijlocul secolului XVIII, când membrii Parlamentului (acea *Curia regis*) se prezintă în faţa regelui şi ca interpreţi ai naţiunii faţă de rege, şi ai regelui faţă de naţiune.

Î. Deci naţiunea e menţionată înainte de Revoluţia burgheză?

R. Să zicem că menţionată este, aşa cum am spus, dar faimosului Sieyes îi revine meritul, în acel *Qu'est ce-que le Tiers État?*, de a face ca-n cadrul ideii de naţiune să se facă joncţiunea între "Starea Treia" şi naţiunea propriu-zisă. E cel care, când a fost întrebat ce a făcut în timpul Revoluţiei, a răspuns doar atât: "Am supravieţuit, domnule!".

Î. Mare noroc, şi pentru el, şi pentru "naţiune"! Dar aţi putea să ne spuneţi, acum că tot veni vorba, cum utilizează, după Revoluţie, burghezia aceste termen?

R. În două sensuri, sau cu *o dublă funcţie ideologică*: una, aceea că ideea de naţiune îi dă poporului conştiinţa propriei suveranităţi - ca să-i separe de ideea suveranităţii dreptului divin; şi cea de a doua, care urmăreşte, tocmai prin acest principiu al suveranităţii naţionale, abolirea ideii de monarhie de drept divin, regele nemaidomnind în virtutea acestui drept, ci ca "Organ al naţiunii" - cum stipulează articolul 3 din *Declaraţia* de la 1789.

Î. Un fel de a-şi şubrezi, în fond, postamentul pe care se ridicase, prostia de a-şi tăia craca de sub picioarele pe care se înălţase-n istorie...

R. Dacă ne referim la ceea ce au păţit naţiunile în istoria contemporană, mai ales în Est, atunci, da. Dacă ne limităm la cea franceză, atunci...

Î. Atunci? Nici acolo nu stau ideile absolutive la adresa ei, în acest perimetru francez s-au conturat.

R. Nu numai, deşi în cazul recentei orientări spre dreapta a Franţei, resuscitarea ideii de naţiune tot de aici pare să plece. Spectacolul oferit de francezi anul trecut, cu "Vandeea" contrarevoluţionară, ce altceva denotă?

Î. De felul în care a fost definită ideea de naţiune între cele două războaie mondiale în România, aţi auzit domnule B. C.?

R. Da, ca şi de felul în care s-a încercat să se şteargă sau falsifice acest concept în conştiinţa poporului român.

Î. Şi ce părere aveţi despre cele două procese?

R. Conform accepţiei ideii de naţiune în România, între cele două războaie, mai ales în Mişcarea Legionară sau acea Gardă de Fier, cred că nicăieri în Europa naţionalismul sau ideea de naţiune nu a fost mai adânc implantată în conştiinţa unui popor ca aici; de unde apoi, pentru nefasta perioadă de după cel de al doilea război mondial, şi dezastrul, şi cumplita experienţă pe care a trebuit s-o suporte în spălarea creierului său de acest concept şi de multe altele care erau atât de solid ancorate în el. Dar asta-i altceva.

Î. Pentru dumneavoastră, pentru noi, însă, acesta e cel mai important lucru istoric: Conştiinţa de naţiune. Şi legat de aceasta, ideea că ea, naţiunea, pentru noi, nu e numai conştiinţa ei, ci şi realitatea sa ontologică.

R. În orice caz, cred că acum, în Europa, nu ştiu dacă mai are cineva - mă refer la vreun popor -această conştiinţă şi această accepţie a ideii de naţiune.

Î. Cu atât mai rău pentru popoarele europene!

R. Ştiu eu dacă acest fapt nu v-ar putea atrage iar într-un con de umbră, ca să nu zic şi-n ceva mai grav?

Î. S-ar putea, deşi aceasta ar proba, o dată în plus, validitatea şi vigoarea termenului, ca să nu spunem direct: a înseşi naţiunii.

R. În orice caz, curiozitatea istorică mă va face, sper, să dăinui până îmi voi verifica presupunerile. Pentru că, legat de ideea de naţiune, mai am, încă, temeri.

Î. Noi v-am dori cât mai mult, asigurându-vă totodată că naţiunea, aşa cum o înţelegem noi, e cel mai temeinic suport pentru orice încercare istorică. În acest sens, ea e şi cel mai robust piedestal al statului şi al individului. Specificăm, însă, că o naţiune cu suport ontologic, iar nu o simplă stare trecătoare de conştiinţă.

R. Vă mulţumesc pentru urare şi asigurări, cu regretul, însă, de a nu putea spune totuşi *"douce nation"* cu aceeaşi uşurinţă cu care spun *"douce France"*.

Î. Semn că vă socotiţi, totuşi, *Patria* mai presus de *Naţiune*.

R. Ştiu eu?

Î. Noi însă ştim. E ca şi cum aţi pune Sacrul înainte Divinului, sau locul înaintea a ceea ce-l sfinţeşte.

R. Voi mai reflecta...

III. NAŢIUNE ŞI NAŢIONALISM

Î. În calitate de "eminenţă" a gânditorilor catolici contemporani, ce ne-aţi putea spune, domnule E. O., despre felul în care priveşte sau consideră Biserica Catolică naţiunea şi naţionalismul?

R. Da, în ceea ce priveşte naţionalismul contemporan, mai ales, şi apoi ideea de naţiune, aceasta a suscitat o vie reacţie a Sfântului Scaun. Reacţie nu în sens de repulsie, cât de viu interes, chiar dacă la adresa naţionalismului s-a pronunţat deseori sancţionant.

Î. În ce sens?

R. În sensul că naţionalismul - aşa cum apare el conturat politic în secolele XVIII, XIX şi XX -, abolind dreptul divin în favoarea suveranităţii poporului, care se constituia în naţiune - mă refer mai ales la francezi -, a obligat Sfântul Scaun să se sesizeze prompt de acest fapt.

Î. Şi ce a făcut?

R. Simplu. Nu a admis popoarelor dreptul de a dispune de ele însele, pentru că dreptul divin nu îngăduie aşa ceva. Catolicismul are o vocaţie universală şi în consecinţă, nu poate proiecta naţiunea şi naţionalismul în absolut.

Î. Dar Ortodoxia, cum poate?

R. Nu ştiu dacă poate şi nici dacă a făcut ceva pronunţându-se în acest sens. Dar eu nu sunt ortodox, aşa că pentru Ortodoxie să vorbească un exponent al ei.

Î. Şi totuşi, *creştini* sunt şi ortodocşii, şi catolicii. Să nu aibă, oare, nimic în comun nici în politică cele două Biserici?

R. Dimpotrivă, au fost foarte multe în comun, mai puţin raţiunile politice privind "Împărăţia lui Dumnezeu".

Î. Unde? Pe Pământ sau în Ceruri?

R. Fireşte că aici, pentru catolici; pentru ortodocşi această Împărăţie nu prea ţine de lumea aceasta - deşi, de multe ori, şi Ortodoxia a fost amestecată sau s-a amestecat în politică. Să nu uităm ce a fost Bizanţul după Marea Schismă!

Î. Revenind, totuşi, la cursul de la care m-am abătut - de ce oare Sfântul Scaun uită sau a uitat că, până la Marea Schismă, Biserica creştină socotea că, la Judecata de Apoi, oamenii se vor prezenta pe neamuri şi seminţii?

R. Pentru că biblicul neam nu este totuna cu naţiunea în concepţia catolică. Şi mai ales cu noţiunea de naţiune teoretizată după Revoluţia franceză.

Î. Nu cred, totuşi, că disputa a început pe baza unor diferenţe de transpuneri ale cuvântului ebraic sau grecesc în latină.

R. Nu, ci din pricina ambiguităţii termenilor de naţiune şi naţionalism luaţi mai ales în accepţia modernă, postrevoluţionară. Şi apoi, din pricina - repet - rupturii de dreptul divin profesat de Biserică şi Monarhie.

Î. Mă interesează, însă, numai "ambiguitatea" la care se referă Sfântul Scaun sau exponenţii poziţiei sale. În ce sens e ambiguu naţionalismul, iar naţiunea, cum poate fi ea ambiguă?

R. Nu atât naţiunea, cât naţionalismul, ca manifestare a ei. Şi aceasta pentru că, practic, azi se observă, în arena politică mondială, atât un naţionalism de dreapta, cât şi unul de stânga.

Î. Dar acest fapt n-ar da de gândit? Că apropriindu-şi-le şi dreapta şi stânga, în sine, naţionalismul şi naţiunea sunt realităţi care transced istoria? Şi pentru dreapta nu-i de mirare, pentru că în însăşi sfera şi conţinutul termenului intră, în mod firesc, atât naţiunea cât şi naţionalismul. Dar stânga să-l folosească - mai ales la-nghesuială şi chiar cu patos (situaţia în care Stalin a apelat la sentimentele "Sfintei Rusii" în al doilea război mondial) - e de mirare şi chiar de neînţeles. În acelaşi timp în care Papa îl repudiază.

R. Da, papalitatea a fost, tot timpul, ostilă tuturor formelor de naţionalism. Până şi Maurras a fost pus, o vreme, la index din această pricină, iar Papa Benedict XV, în timpul primului război mondial, a invitat beligeranţii să-şi uite conflictele naţionale, pentru a se împăca în numele fraternităţii creştine. Deci, vedeţi...

Î. Să vedem că, incontestabil, catolicismul nu-şi dă seama de cel mai puternic sprijin al său: *naţionalismul creştin*? Şi mă mir că minţile agere ale Sfântului Scaun n-au sesizat acest lucru - măcar în răsărit! Iar, ca replică, acestei atitudini catolice de repudiere a naţionalismului beligerant i s-ar putea da exemplul unor momente beligerante religioase, când s-a apelat tocmai la naţionalism ca ele să se stingă, adică la o împăcare în numele faptului că beligeranţii aparţineau mai întâi unei aceleiaşi naţiuni şi apoi unei aceleiaşi credinţe sau religii.

R. E adevărat, însă nu pot să nu subliniez, totuşi, faptul că papalitatea reacţionează nu atât la ideile de naţiune şi naţionalism - aşa cum sunt ele luate sau înţelese de creştinismul răsăritean, mai mult sau mai puţin ortodox - cât la ideea naţionalismului de sorginte revoluţionar-burgheză din secolul XVIII. În acest conflict al Bisericii cu Revoluţia trebuie căutate explicaţiile repudierii celor două noţiuni.

Î. Da. Dar, atunci, faptul că nu se consideră naţionalismul şi naţiunea şi-ntr-o altă lumină - răsăriteană, sau ortodoxă, să spunem - mă face să mă gândesc că pricina nu-i acuzata "origine" burgheză a naţiunii şi naţionalismului, ci nerecunoaşterea creştinismului lor profund, în viziune ortodoxă.

R. S-ar putea admite şi această explicaţie, dar numai în cazul în care s-ar remarca şi din partea creştinismului răsăritean o aplecare deosebită asupra fenomenului. Or, Biserica Răsăriteană a cam făcut casă bună cu multe orânduiri, revoluţionare sau conservatoare, dacă nu chiar cu toate, indiferent de sorginte.

Î. Pentru că a invocat, în numele supravieţuirii, o proastă metafizică. Dar a făcut acest lucru numai când nu mai avea încotro.

R. Chiar credeţi aşa ceva?

Î. Nu-i nevoie de credinţă în aşa ceva; doar de o informaţie mai complexă.

R. Sunteţi un om ciudat, dacă vă bazaţi numai pe evidenţe informative...

Î. Numai dacă e cazul; când nu, cred şi eu aidoma celui mai umil creştin.

R. Atunci sunteţi un om fericit, dacă atiudinii carteziene îl puteţi adăuga şi un *credo*.

Î. Mulţumesc, dar aşa sunt din fire: sceptic numai ca metodă, nu şi ca atitudine.

(va urma)

Marcel PETRIŞOR

profiluri lirice

TRAIAN CĂLIN UBA

T. C. Uba

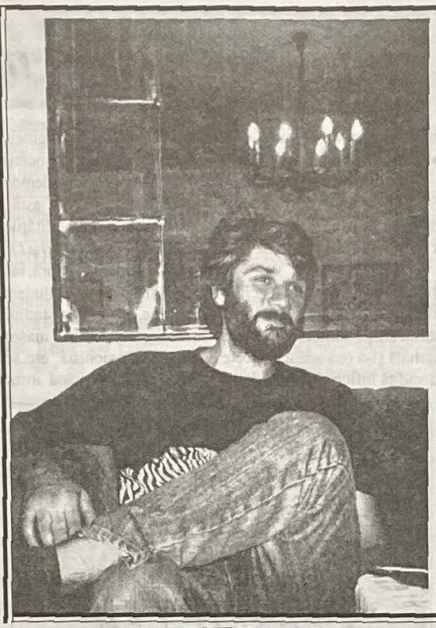

Născut la București, pe 14 august 1957, **Traian Călin Uba** este licențiat al Facultății de Filologie a Universității București (1983). Înainte de 1989 nu a publicat nimic, funcționînd o vreme ca profesor navetist, apoi ca traducător în domeniul industrial. Din 1990 (cînd devine și membru A.Z.R.) a fost redactor la săptămînalele *Expres, Expres Magazin, Acum, Contrast, Baricada*. A mai colaborat la *România Liberă, Dreptatea* (pe vremea cînd iluziile nu se spulberaseră), *22, Cațavencu, Cuvîntul, Tinerama, Ziua* (pagina creștină săptămînală realizată de Fundația «Anastasia»), precum și la postul de radio «Europa Liberă». Din 1998 este colaborator constant al *Punctelor Cardinale*. Grupajul de versuri pe care-l publicăm mai jos a fost alcătuit în Redacție, cu îngăduința autorului, și constituie o selecție din volumul în manuscris ***În acte, ești viu*** (dedicat D-nei Ovidia Babu-Buznea). Scrise în notă postmodernistă, cu ironia amară a deziluziilor postdecembriste, versurile lui Traian Călin Uba sînt foarte reprezentative pentru drama intelectualului tînăr (constrîns să devină «reporter al neantului»), pe de o parte, dar și pentru discursul poetic al ultimelor două decenii, pe de alta. Cei familiarizați deja cu incisivul scris gazetăresc al D-lui Uba, au acum prilejul să descopere și pandantul artistic – nu mai puțin provocator – al acestuia.

(R. C.)

În acte, ești viu...

TIMP DE SCRIS

Țipătul meu este un far de ceață,
ca nimeni să nu se izbească de mine.
Treceți, poftiți, luați-mi-o-n față,
fără scrupule, fără suspine.

Și trec atletic mirii cîte doi,
trec impostorii secretînd palavre,
sînt campionul de pe locul doi,
zîmbesc spre fericirea din cadavre.

S-a răsucit în mine-un mort
să-și caute pentru vecie
un loc de așteptare mai comod
la judecata care va să vie.

Dar pîn-atunci e vreme, cine știe,
căci ninge cenușiu în vis;
e gustul vînăt de leșie,
și timpul, deci, de scris.

... MĂ-NTORC CĂTRE MINE

Am terminat o poezie.
O corectez, o transcriu,
m-așez în ea comod ca-ntr-un sicriu.

Nu erau pentru mine înghețul și spaima,
nu erau pentru mine frustrarea și palmele;
dacă venea cutremurul
eram prin lege ocrotit
de orice năvală, de orice abis:
aveam de scris!

Mă întorc către mine:
aici e tremurul, aici ziua de mîine;
fantasma fragilă a Prietenului,
mituri, îngeri, amiezi,
Nordica, Doamna, crepusculi, zăpezi...

SĂRAC CU DUHUL

Acoperă-mă, Doamnă, cu aripa,
ascunde-mă: mi-e frică, mi-e frig.
Du-mă spre nord, în țara cea albă,
cu îngeri smeriți și timizi...
Azi-noapte, fantasmele erau lîncede și sărate.
Faust a trecut pe la mine, pe înserate,
ieșit din mit, plictisit, ostenit...
Nu ne-am spus nimic. Orașul vuia depărtat.
Ceața și fumul în suflet ni s-au lăsat.

Strînge-mă tare la piept, sub aripă:
mi-e frică
de Frică.

NORDICA

Nordica, galionul de aur,
m-a luat la bord printre banchize.
Fluturi în semn de plecare,
steaguri limpezi de frig;
unii zîmbesc, mama plînge,
dar eu, neîndurător, cu inima toată de gheață,
lunec și strig: Eduard Grieg!

Vino, Doamnă, spre Nord,
într-o cabană de lemn, la marginea unui fiord;
privesc în urmă cum se-adună
sfîrșitul tern de săptămînă.
Va fi limpede, va fi seară, va ninge
și-o pace blondă va învinge.

Acolo, Ironia, neputincioasă, pe sub ghețuri zace
și trandafirii carnivori nu se deschid;
acolo despre tăcere se tace
și îngerii se prăbușesc discret în vid.

Acolo m-alină un somn de lumină, cotropitor.
Acolo se moare atît de ușor!

AGONIE DE PRIMĂVARĂ

Au trecut vremurile zgomotoase ale proorocilor
uciși și apoi veneraţi de aceeași colectivitate,
a trecut vremea disidenților de catifea
lăsați în viață – ca un breloc glorios
la gîtul dictatorului,
și uite, trece și vremea inutilectualului
alcoolizat de unul singur
în biblioteca ticsită
de metastaze, sinucideri și asceze.

E primăvară. Larvele, viruşii, curvele
trăiesc de-acum în viitor.
Eu nu trăiesc în viitor, ci în Speranță –
adică în acea eternitate
la care larvele, viruşii, curvele nu au acces.
Colectivitatea (poporul meu, căci nu cunosc o alta)
colcăie de limbrici tricolori,
patetici sau, după caz, fatalişti, mioritici.

În timpul acesta,
o minoritate pe cale de dispariție,
care nu-și poate hrăni
visele și spaima din excremente,
agonizează discret...

VOMIT, DECI EXIST

Taie-ți și tu o halcă de osînză
din Scroafa tolănită peste țară,
unge-ți cu ea privirile și glasul,
ca să te poți strecura, slinos,
prin toată aglomerația de burți privatizate
și buci medaliate cu drepturile omului
care-și suge credința și vlaga de la țîțele Scroafei,
fără să calci pe bătătură –
prin existența ta inutilă și stingheră –
taraful de milițieni
care execută orice la cererea țiganilor.

Ajuns acasă, încuie bine ușa-n urma ta,
și, în pustiul intimității,
vomită în numele Tatălui
toate rămășițele zilei,
și nu uita să mulțumești lui Dumnezeu
pentru darul vomei ca certitudine
că tu ești încă altfel...

Ilariu Dobridor - un autor pentru neliniştea noastră

Printre figurile pe nedrept uitate ale "noii generaţii" interbelice se numără şi olteanul **Constantin Florea Cioroianu**, cunoscut în epocă sub pseudonimul de **Ilariu Dobridor** (Dobridorul - nume cu rezonanţă de basm - este satul din Dolj în care scriitorul a văzut lumina zilei, se pare, la 1 noiembrie 1909[1]).

Era fiu de ţăran (tatăl, Florea Cioroianu, ştia o brumă de carte, pe când mama, Maria, era complet analfabetă), al doilea dintre cei opt copii ai familiei rămaşi în viaţă (trei băieţi şi cinci fete).

A făcut şcoala primară în satul natal, având-l ca prim dascăl pe învăţătorul Ioachim Negriţescu. Dincolo de aspra viaţă câmpenească, satul se întemeia sufleteşte pe tradiţia folclorică încă vie şi pe rânduielile Ortodoxiei (preotul satului era pe atunci Ion Bercea, iar cântăreţ iscusitul Mitiţă Negreţ). Această matcă patriarhală şi-a pus adâncă pecete pe sufletul viitorului poet, iar opera lui o va mărturisi cu vădită înfiorare. Dobridorul pierdut între lanuri, salcâmi şi sălcii plângătoare, "gura de rai" a Fântânii Suhatului (izlazul unde se păşteau oile şi vitele), şipotul molcom al pârâului Balasan - toate acestea vor constitui un fond de inepuizabilă nostalgie, trădat şi de unele din poemele sale ("Nostalgie", "Chemare", "Tristeţe", "Reverie", "Visare" etc.).

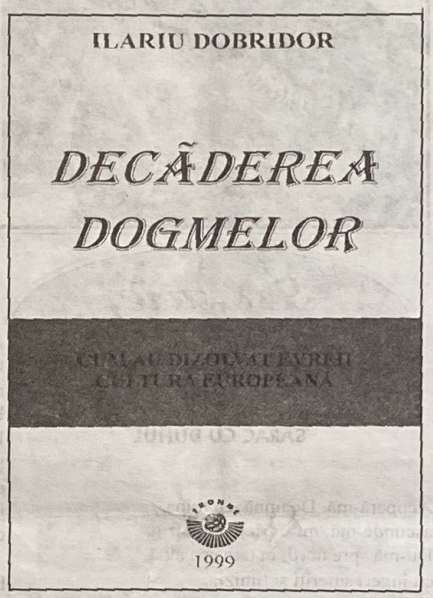

Recomandat de învăţătorul satului, va urma, ca bursier, Liceul Militar din Craiova, fără se fie atras de viaţa cazonă. Răspunzând chemării sale celei mai intime, se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie, unde va fi unul dintre studenţii preferaţi ai profesorului Nicolae Cartojan, vestitul istoric al literaturii noastre vechi. Va fi frecventat, fascinat, ca mai toată elita generaţiei lui, măcar o parte din cursurile profesorului Nae Ionescu (a cărui influenţă se face destul de mult simţită în scrisul său de mai târziu).

Activitatea publicistică şi-o începe încă din vremea studenţiei (debutează în revista *Ramuri*, în 1928; debutul editorial şi-l face la Craiova, în 1934, cu volumul *Versuri*). Face gazetărie la *Dreptatea*, *Ţărănismul*, *Curentul*, *Presa*, iar o vreme funcţionează ca profesor la Râmnicu Vâlcea. Colaborează la *Gândirea* (fiind, în multe privinţe, un reprezentant tipic al "gândirismului"), *Viaţa Românească*, *Bilete de papagal*, *Gând românesc* etc.

Îşi consolidează imaginea de poet prin volumul *Vocile singurătăţii* (Bucureşti, 1937), pendulând între un tradiţionalism cu nuanţe expresioniste şi un simbolism întârziat, dar cuceritor prin puritatea trăirii şi a expresiei ("E-n lucruri câte-un suflet şi câte-un epitaf;/Imaginile seacă şi se prefac în gând;/În viaţă şi-n fântână vezi umbrele pe fund/Ca siluete şterse-n oglinzile de praf"). Dotat, dar inegal, poetul ar merita, poate, o reeditare antologică (la care s-ar putea adăuga şi câteva postume). În *Istoria...* sa, Călinescu îl înregistrează în treacăt, calificându-l drept "serafic, muzical, dar monoton". Rânduri mai consistente îi va dedica Ovidiu Papadima (pe atunci cronicarul literar al *Gândirii*) într-o carte a cărei reeditare ar fi oportună: *Creatorii şi lumea lor* (1943)[2].

În ce priveşte articolele şi eseurile politico-filosofice ale lui Ilariu Dobridor, ele au trecut, în mare parte, în câteva volume (unele cu puternic ecou în epocă): *Problema tineretului* (Bucureşti, 1936), *Organizarea minciunii, I* (Bucureşti, 1937), *Decăderea dogmelor, I* (Bucureşti, 1941; versiune germană, în acelaşi an: *Dogmendekadenz*) şi *Oameni ridicaţi din ţărănime* (Bucureşti, 1944). Cărţile reflectă, în bună măsură, evoluţia sa politică dinspre ţărănism (o vreme a fost chiar lider al tineretului ţărănist) spre dreapta naţional-creştină (fără a fi aderat la legionarism, ci rămânând mai aproape de linia Iorga - Cuza - Goga - Crainic - Antonescu). Puternic înrădăcinate în realităţile specifice ale epocii, scrise cu patos liric (solemn sau pamfletar), nu întotdeauna suficient de elaborate, cărţile de proză politico-filosofică ale poetului Ilariu Dobridor par greu digerabile astăzi pentru publicul mediu, format pe alte coordonate ideologice şi obişnuit cu un altfel de discurs. Dând însă la o parte ceea ce este perimat sau excesiv în scrierile cu pricina, căutând cu răbdare şi fără prejudecăţi adevărurile prinse sub balast, descoperim o conştiinţă superioară şi responsabilă, un apologet entuziast al valorilor eterne ("dogmele mântuirii noastre din efemer"), atingând cu un curaj aproape sinucigaş punctele nevralgice ale modernităţii şi deconspirând sistematic fondul demagogic al democraţiei politicianiste. Autorul vorbeşte fără înconjur despre lucruri asupra cărora astăzi se tace conspirativ, ne arnendează uitările timorate şi iresponsabile, comodităţile laşe, complicităţile larvare. Pătrundem, mai ales prin *Organizarea minciunii* şi *Decăderea dogmelor*, într-o problematică pe care mentalitatea comună actuală o ignoră, iar el o exacerbează, dar care, dincolo de variaţiile atitudinale, *există* şi *provoacă*. Eludarea ei sărăceşte considerabil înţelegerea resorturilor lumii moderne, inclusiv a stadiului ei actual (în care ceea ce interbelicii numeau "iudeo-masonerie", "hidra masonică", "Oculta internaţională", "plutocraţia iudaică", "conspiraţia sionistă" etc. se dovedeşte o realitate planetară deghizată abil în sloganuri "umanitare", dirijând instaurarea aşa-numitei "noi ordini mondiale", fie pe calea curentă a şantajului economic şi a terorismului ideologic, fie pe cea excepţională a şantajului politic şi a terorismului militar, aşa cum le-am văzut exercitate în Irak sau în Serbia).

Volumul reeditat anul acesta la Editura F.R.O.N.D.E[3], *Decăderea dogmelor. Cum au dizolvat evreii cultura europeană*, principala scriere teoretică a autorului, trebuie citit pe de o parte prin raportare la contextul epocii în care a fost scris (începutul anilor '40), iar pe de altă parte cu o percepţie mai largă decât cea strict ideologică, edificiul teoretic şi analizele exemplificatoare având interesante deschideri filosofice şi culturale în general. Ni se oferă, mai exact, o filosofie a culturii dintr-o perspectivă *sui generis*. Desigur, e greu să cazi de fiecare dată de acord cu autorul, fie în principii, fie în detalii. Gândirea este însă stârnită şi obligată, nu o dată, la exigenţe superioare de ordin logic, dar şi informativ. Autorul este un filosof atipic, îndărătul căruia se simte temperamentul poetului, dar şi al gazetarului militant. Dacă uneori rigoarea analitică se arată obositor de minuţioasă, alteori ea este masiv sacrificată efuziunii polemice şi ispitei metaforizante, ajungându-se până la tonul exaltat, patetic-moralizator. Oricum, autorul rămâne, în esenţă, consecvent cu sine însuşi, coherent în sistemul lui de referinţă, sprijinit pe o cultură impresionantă[4] (a se vedea şi bibliografia - deşi cam neîngrijit alcătuită - de la sfârşitul volumului), chiar dacă, poate, nu întotdeauna suficient sau corect "asimilată". Dacă ar fi avut răgazul de a reveni, Ilariu Dobridor şi-ar fi consolidat şi şlefuit negreşit opera, mai ales la nivelul expresiei şi al amănuntului tehnic (citate, trimiteri, indicaţii bibliografice, regimul evidenţierilor grafice în text etc.). De altfel, volumul fusese conceput ca primul dintr-o trilogie ce n-a mai ajuns să fie scrisă.

La o privire superficială, cartea pare născută dintr-o mare ură împotriva rasei evreieşti; la o privire mai adâncă, se vede că ea s-a născut, de fapt, dintr-o mare *îngrijorare*: cea faţă de destructurarea tradiţiei legitimante a Europei creştine - proces prea sistematic spre a nu fi, măcar în parte, premeditat. În acest cadru, elementul evreiesc funcţionează ca agent patogen, căci mergând înapoi, pe firul fiecărei idei dizolvante, dăm de unul sau mai mulţi evrei. Mai grav încă, autorul diagnostichează, cu o argumentaţie no totdeauna lesne contestabilă, o treptată "iudaizare" a spiritului european, echivalentă cu o "sterilizare" a lui (pornindu-se de la dogma - de data asta foarte discutabilă - a "sterilităţii" culturale a "geniului iudaic", extinse chiar şi la domeniul religios!). Evreii devin, astfel, ţapi ispăşitori pentru ceea ce Guénon a numit "criza lumii moderne" (care nu este, în ultimă analiză, decât destructurarea globală a Tradiţiei). Pe de altă parte, ca şi pentru Nae Ionescu în faimoasa prefaţă la romanul lui Sebastian[5], asupra rasei evreieşti apasă, crede olteanul, un soi de fatalitate distructivă şi autodistructivă ("Destinul lor este un blestem") - rezultat al "vinei tragice" de a nu-L fi acceptat pe Hristos, adevăratul Mesia (răstignindu-L pe Mântuitorul, "pe ei s-au răstignit, fiindcă au rămas fără rod şi fără mântuire [...] Evreii s-au sterilizat singuri. Suferă? Era firesc, pentru că s-au însingurat" etc.). Dar dacă Nae Ionescu simulează măcar înţelegerea impasului tragic al iudaismului, Ilariu Dobridor nu pare dispus să-i acorde acestuia nici clemenţă, nici compasiune, tratându-l cu un radicalism necruţător ("...evreii tribulează, noi ne mântuim"!), temându-se parcă, raţional ori doar instinctiv, de cursa "jumătăţilor de măsură". Tânărului ex-ţărănist îi lipseşte detaşarea filosofică sau ironică faţă de obiectul radiografiat, ceea ce nu-i lipsea, sub un lustru de creştinism compătimitor, rafinatului profesor. În general, neliniştile sincere şi indignările sfătoase ale lui Ilariu Dobridor sunt posace şi intempestive, sugerând o fire "nevricoasă", care "nu ştie de glumă"[6].

☛

---

1 În *Dicţionarul scriitorilor români* (vol. II, Bucureşti, 1998) figurează o altă dată de naştere: 31 octombrie 1908.

2 Despre autorii tradiţionalişti şi ortodoxişti ai anilor '30 (politiceşte, aproape fără excepţie, oameni de dreapta) se găsesc puţine referinţe oneste, netributare stângismului ideologic şi intelectual. Călinescu însuşi îi tratează cu maliţioasă neînţelegere. Consultabile rămân, în această privinţă, pe lângă volumul citat al lui O. Papadima, sumarul expozeu din *Panorama de la littérature roumaine contemporaine* (*Storia della letteratura romena moderna*, în varianta italiană ulterioară) a lui Bazil Munteanu (apărută iniţial la Paris, în 1938, apoi tradusă şi-n alte limbi, iar de curând editată şi în româneşte) sau - cu rezerve - prematura sinteză a lui Gh. Vrabie, *Gândirismul - istoric, doctrină, realizări* (1940). Generaţiile postbelice au avut neşansa de a se informa asupra tradiţionalismului românesc dintre cele două războaie mai ales prin prisma evreiască (de la poziţia mai ponderată şi totuşi estetizantă a unui Ovidiu S. Crohmălniceanu până la cea violent mistificatoare şi ideologizantă a unui Z. Ornea). În ce priveşte ampla monografie denigratoare (la comanda P.C.R.) *Gândirea şi gândirismul* (1975), ea rămâne o pată de neşters pe obrazul istoricului şi criticului literar Dumitru Micu (altminteri autor nu lipsit de calităţi, în alte lucrări ale sale). Este reprobabil că, nici după 1989, valorile tradiţionalismului n-au fost reconsiderate onest, continuându-se mai degrabă linia detractoare a criticii ideologice (Z. Ornea, L. Volovici, Marta Petreu, S. Alexandrescu etc.).

3 Prima reeditare postbelică, în ţară, a unei cărţi a lui Ilariu Dobridor.

4 Să menţionăm, în treacăt, că ştia cinci limbi străine (franceză, germană, italiană, engleză şi spaniolă), iar o a şasea, maghiara, o va deprinde mai târziu, în temniţa Aiudului, de la un deţinut ungur.

5 Pentru o ediţie mai recentă, vezi Mihail Sebastian, *De două mii de ani*, Humanitas, 1990, pp. 7-25; o broşură cuprinzând traducerea în franceză - Pierre Bardonnet - a prefeţei lui Nae Ionescu a apărut la Paris în 1997: *La question juive et la réponse d'un orthodoxe des années trente*.

6 În relativul percepţiei curente, el poate părea teribilist-ridicol; în absolut, însă, n-ar fi exclus ca dreptatea să fie de partea lui. S-ar putea întâmpla ca, din exigenţe de "civilizaţie" sau

Pe scurt, Ilariu Dobridor se străduieşte să demonstreze trei lucruri: că evreii sunt "săraci" spiritual, lipsiţi de originalitate creatoare, parazitând ideile altora şi exploatându-le tendenţios; că imprimă invariabil pseudo-creaţiilor lor ceea ce el numeşte "dominanta moisidică" (absolutizarea unui "concept de bază", pe care îl aplică, procustian, ca "grilă" interpretativă, întregii realităţi: "economicul" la Marx "instinctul/intuiţia" la Bergson, "sexualitatea" la Freud etc.); că toate acestea converg în aşa-numita "perspectivă crepusculară", care ar fi un fel de fatalitate patologică şi dizolvantă, inoculată ca un morb întregii civilizaţii moderne. Caracterul acesta "monoteic", numit şi "moisism" sau "orizont moisidic", se opune "normei creştine a culturii europene", care ar fi "driada" (doi termeni, între care mediază un al treilea). În felul acesta, "certitudinile" sau "dogmele" noastre moştenite din cultura eleno-romană şi din creştinism, sunt dizolvate una câte una[7], azvârlindu-ne în nelinişte şi haos.

În aceste condiţii "antisemitismul" este nu doar legitim, ci chiar *vital* pentru supravieţuirea lumii tradiţionale. Capitolul final al cărţii evocă în treacăt "noua cruciadă împotriva neamului iudaic", dar nu recomandă violenţa fizică sau exterminarea. Autorul nostru pare mai degrabă adeptul soluţiei lui Toma de Aquino, "marele antisemit" (!?), urmând cartea Abatelui Gayraud, *L'antisémitisme de saint Thomas d'Aquin* (de care Vaticanul de astăzi ar fi foarte stânjenit): "Evreul este duşmanul lui Iisus; în ordinea creştină el trebuie tratat ca rasă străină şi ostilă, deci exclus de la toate drepturile politice şi cetăţeneşti. *Trebuie, totuşi, să le lăsăm libertatea cultului şi să nu-i maltratăm.* Căci ei sunt - zice sfântul Toma - literele vii care ne reprezintă pasiunea [patimile] Dumnezeului nostru. Pentru aceasta, doar, au fost împărţiţi în toate ţările lumii, pentru ca, suportând dreapta pedeapsă a unei mari crime, să depună mărturie pentru mântuirea noastră" (subl. V.A.M.).

În speţă, ar fi vorba de conştientizarea şi apoi contracararea "pericolului iudaic" pe cale de rezistenţă moral-spirituală şi de primenire lăuntrică a lumii creştine (..."nu vor putea fi biruiţi decât în clipa când cultura europeană va fi eliminat ultimele vestigii ale spiritului lor asiatic"). Până la urmă, suntem tentaţi să deducem, adevăraţii responsabili de ruina Europei sunt creştinii înşişi, care s-au lăsat pervertiţi şi manipulaţi, "făcând jocul" subversiunii iudaice. Este observaţia pe care o făcea, şase decenii mai târziu, şi un evreu învinuit de "ură faţă de sine", anume Israel Shahak, autorul cărţii *Povara a trei milenii de istorie şi religie iudaică*[8]: "Foarte mulţi neevrei (printre care creştini - preoţi sau laici practicanţi - şi marxişti de toate nuanţele) consideră, într-un mod foarte ciudat, că pentru a «ispăşi» persecuţiile suportate de evrei, este bine, printre altele, să nu se ridice împotriva nelegiuirilor lor, ba mai mult chiar, să se facă părtaşi la minciunile pioase în ce îi priveşte pe aceştia. Acuzaţia grosolană de «antisemitism» [...] este cu atât mai izbitoare prin forţa şi ostilitatea sa cu cât ea este lansată de «prieteni ai evreilor». Existenţa şi vasta influenţă a acestui grup în toate ţările occidentale, dar mai ales în Statele Unite (şi în celelalte ţări anglofone), le-a permis rabinilor şi specialiştilor iudaismului să-şi răspândească minciunile nu numai fără a fi contestaţi, dar şi primind un ajutor considerabil" (ed. rom., p. 70)[9]. Şi mai departe: "Nu putem examina aici toate consecinţele politice ale acestei situaţii, dar trebuie să privim realitatea în faţă: în lupta noastră împotriva rasismului şi fanatismului religiei iudaice, *cei mai înrăiţi duşmani ai noştri nu sunt* doar rasiştii evrei (sau cei care exploatează rasismul), ci şi, printre neevrei, cei care în alte privinţe trec drept «progresişti»..." (p. 72). Israel *dixit*.

Ceea ce pare să-i scape lui Ilariu Dobridor este altceva: *bivalenţa atitudinală a evreilor*, care nu-s deloc atât de "degeneraţi" şi de "dizolvanţi" când e vorba de ei înşişi. Faptul este confirmat cu prisosinţă de statul israelian postbelic[10], ghidat predilect de criterii sioniste. Popoarele de *goim* (literal: "animale") trebuie dezvăţate de propriile rigori religioase, ca şi de orice formă de naţionalism şi tradiţionalism; evreii, în schimb, la ei acasă, împing credinţa până la habotnicie, naţionalismul până la rasism, tradiţionalismul până la cel mai radical conservatorism! Popoarele de *goim* trebuie să se dezarmeze, să adopte pacifismul (acea *"pax judaica"* despre carea vorbea Petre Ţuţea, cu referire la lumea postbelică), să abolească orice formă de intoleranţă; evreii, în schimb, la ei acasă, se înarmează până în dinţi (cu sprijin american), împing spiritul belicos până la genocid, iar intoleranţa până la acţiunea teroristă şi până la asasinatul politic[11]! În statele de *goim* partidele conservatoare (fie ele de dreapta sau de stânga) sunt permanent şi zgomotos diabolizate de presa evreiască sau controlată de evrei, în vreme ce în Israel, chiar după asasinarea cvasi-rituală a premierului Rabin, a putut triumfa glorios în alegeri Partidul Likud (ultraconservator), liderului căruia, Benjamin Netanyahu, tocmai îi fusese imputată responsabilitatea morală a proaspătului asasinat!

Aceasta este, iarăşi, una din principalele observaţii care se desprind şi din rechizitoriul profesorului Shahak: *evreii judecă aceleaşi realităţi cu măsuri diferite, în funcţie de propriile interese*; lucruri pe care nu mai prididesc să le declare monstruoase în ograda altora, li se par cât se poate de fireşti în propria lor ogradă! Uriaşa maşinărie demagogică a ideologiilor democratice, pacifiste, mondialiste, laice şi progresiste pare a fi fost elaborată numai pentru uzul statelor neevreieşti (confirmând parcă cinicele precepte şi tehnici de manipulare din îndelung contestatele *Protocoale ale Înţelepţilor Sionului*)!

Victimele de ieri ale discriminărilor şi violenţelor naziste dezvoltă astăzi, pe teritoriul de care i-au deposedat pe arabii palestinieni, un stat de cel mai deşănţat fundamentalism etno-religios[12], pe care un Israel Shahak nu se dă înapoi să-l califice drept "iudeo-nazism" (formulă lansată, pare-se, de un alt evreu cu "ură faţă de sine": răposatul Yehoshua Leibovitch)!

În aceste condiţii, "perspectiva crepusculară" nu mai apare atât ca o maladie rasială, cum o voia Ilariu Dobridor, cât ca o strategie dizolvantă, aplicată de "poporul ales" popoarelor inferioare (dacă nu în litera, în orice caz în spiritul odiosului îndemn talmudic *Tob şebegoim harog*, "pe cel mai bun dintre *goim*, să-l ucizi"). Lucrurile sunt mult mai complexe astăzi decât în 1940, aşa că afirmaţile lui Ilariu Dobridor trebuie cântărite cu grijă, ca nu cumva, voind a ne lumina, să ne întunecăm şi mai tare...

E cert că nimeni nu va fi surprins că, o dată cu instalarea comunismului în România ("moşit" din exterior de ruşi, iar din interior de evrei), soarta lui Ilariu Dobridor a fost pecetluită. Scăpat ca prin minune de primul val al terorii, este arestat abia în 1954, la Râmnicu Vâlcea, unde ducea o existenţă marginală, şi închis mai întâi în penitenciarul de la Craiova, apoi (via Rahova) la Jilava şi la Aiud. Cei zece ani de temniţă grea l-au măcinat fizic şi sufleteşte. Ieşit în 1964 (când s-au lichidat închisorile politice), crucea libertăţii s-a dovedit încă şi mai grea decât cea a închisorii. Decepţiile şi marginalizarea socială l-au împins spre singurătate şi alcoolism. Ajutat de Mihai Ralea (paradoxală prietenie!), a reuşit să obţină o slujbă. A mai şi scris câte ceva, dar fără vlaga şi entuziasmul de odinioară (se păstrează manuscrise ce ar merita să fie cercetate mai îndeaproape). Locuia singur în Bucureşti, într-o mansardă, pe strada Roma, primind ajutor din partea surorii sale, Elena, care i-a fost fiinţa cea mai apropiată a ultimilor ani. Putea fi adesea văzut în restaurantul "Feldioara" (din coasta spitalului "Grigore Alexandrescu"), unde, aproape regulat, după câteva pahare, le ţinea consumatorilor discursuri anticomuniste. Urmărit îndeaproape de Securitate, aceasta i-a închis gura mult prea slobodă, pe la începutul anului 1968, maltratându-l în mansarda sa din strada Romei şi încuindu-l apoi înăuntru cu lacătul. Alarmată că de o săptămnă nu mai avea nici un semn de la el, sora sa s-a dus să-l caute; a spart uşa cu ajutorul vecinilor şi l-a găsit mort, desfigurat în bătaie. A fost îngropat în cavoul familiei din cimitirul de lângă piaţa "Leontin Sălăjan". Probabil că nimeni n-ar fi crezut atunci că numele lui avea să se reîntoarcă vreodată în sfera publică; regimul comunist părea de nezdruncinat, iar scrierile poetului dobridorean ţineau de mirajul *altei* lumi, peste care prinsese să se aştearnă uitarea, atunci când nu se aşternuse oprobriul "proletar"...

Desigur, reeditarea operei sale îi va irita pe mulţi, cu sau fără dreptate. Dar Ilariu Dobridor şi-a câştigat dreptul la ea atât prin viaţa, cât şi prin moartea sa. Iar dacă a greşit într-o privinţă sau alta, să nu ne încruntăm prea tare: până şi mucenicii sunt supuşi omeneştilor greşeli...

Vasile A. MARIAN

"cumsecădenie", să ne înşelăm uneori asupra diagnosticelor şi urgenţelor "terapeutice"... Imperativul contemporan al *toleranţei* lasă loc pentru o atare primejdie potenţială.

7 *Dogma etică* (mai ales cu freudismul), *dogma logică* (mai ales cu bergsonismul), *dogma estetică* (mai ales cu proustianismul), *dogma socială* (mai ales cu marxismul), *dogma politică* (mai ales cu "iudeocraţia" mondialistă a Ligii Naţiunilor), *dogma cosmologică* (mai ales prin relativismul einsteinian), ca şi *metafizica tradiţională* (subminată mai ales de "empirismul aprioric" al fenomenologiei husserliene). Se simt, în discursul lui Dobridor, ecouri din Drumont, Chamberlain, Spengler, Sombart, Maritain, Crainic, Nae Ionescu etc.

8 Ed. engl. 1994; ed. fr. 1996; ed. rom. 1997 (FRONDE, Alba Iulia - Paris, trad. Domnica Ciucă). A se vedea şi ampla prezentare descriptivă, semnată Adolf Vasilescu, apărută în mai multe numere consecutive ale revistei *Puncte Cardinale* (noiembrie 1997 - mai 1998), sub titlul "O radiografie evreiască a «iudeo-nazismului». Prezentarea cărţii *Povara a trei milenii de istorie şi religie iudaică* a lui Israel Shahak".

9 Situaţii de genul acesta se constată astăzi curent, inclusiv în lumea românească; o bună parte dintre oamenii politici şi dintre intelectualii noştri de stânga, zeloşi să intre în graţiile influentelor cercuri plutocratice, acceptă necondiţionat orice abuz evreiesc, sau măcar tac asupra lui, calificând în schimb, fără nici o ezitare, orice manifestare de naţionalism sau tradiţionalism românesc drept "reacţionarism", "şovinism", "fundamentalism"...

10 Înfiinţat, prin decret O.N.U., în 1948. Noua realitate istorico-politică aruncă în desuetudine multe dintre considraţiile lui Ilariu Dobridor, care înţelege să insiste riscat asupra condiţiei de "popor fără patrie" a evreilor, exploatând *pro domo* vechea paradigmă a "jidovului rătăcitor" ("Sunt blestemaţi să nu fie niciodată o naţiune şi, deci, să nu se integreze niciodată *naţional*. Naţiunea este produsul dintre istorie şi geografie, iar evreii sunt un popor fără spaţiu. N-au rădăcină. Plutesc - ca *microbii*" etc.).

11 Anul 1995, decretat, la iniţiativa şi presiunile cercurilor evreieşti internaţionale, "An al Toleranţei", avea să se încheie cu răsunătorul asasinat politic comis, chiar în Israel, de studentul talmudist Yigal Amir, asupra premierului Yitzahak Rabin!

12 A se vedea, în acest sens, şi cartea lui Roger Garaudy, *Miturile fondatoare ale politicii israeliene*, ed. rom. 1998, prin colab. editurilor FRONDE (Alba Iulia - Paris) şi Alma Tip (Bucureşti).

O EVOCARE DE JULIUS EVOLA CORNELIU ZELEA CODREANU

FURTUNĂ PESTE ROMÂNIA: O VOCE DE DINCOLO DE MORMÂNT

Cadavrul Căpitanului după deshumare (noiembrie 1940)

Luna martie [1938]. «Casa Verde», sediul central al Gărzii de Fier. «Noi am clădit-o, cu mâinile noastre» - ne-au spus, cu nedisimulată mândrie, legionarii veniţi să ne întâmpine la Bucureşti, pe când ne însoţeau spre locul cu pricina. Acum traversăm un soi de sală a corpului de gardă. La primul etaj, un grup de legionari ne deschide calea. Un tânăr înalt şi suplu ne împinâ extrem de cordial. »n expresia sa plină de cinste şi noblete, şi mai ales în ochii săi cenuşii-albaştri, hotărârea se amestecă în chip straniu cu visarea. Este Corneliu Codreanu, liderul Gărzii de Fier, exponentul cel mai de seamă al naţionalismului românesc. Ne invită să luăm loc. Legionarii se retrag. O femeie («soţia mea», îmi spune) mi-aduce tăcută şi zâmbitoare o farfurioară cu dulceaţă şi un pahar cu apă, după obiceiul românesc. Codreanu se scuză: «Noi azi nu mâncăm nimic: e o zi de post a Legiunii.» Respectarea riguroasă a postului de două ori pe săptămână este, într-adevăr, o regulă a Legiunii («postul negru», cum i se spune).

Eram încă sub puternica impresie a căderii cabinetului Goga, dispărut imediat ce-a apărut, a aprobării noii Constituţii printr-un plebiscit *pro forma* şi a noilor înclinaţii autoritare ale guvernului român. Mai existau oarecari speranţe, pe care evoluţiile ulterioare aveau să le excludă. Se credea că, odată depăşit stadiul pluralismului democratic prin intermediul noii Constituţii, o colaborare între guvern şi Mişcarea legionară a lui Codreanu ar fi fost posibilă şi bogată în rezultate constructive. Se trecea deci printr-o nouă perioadă de aşteptări. Cine cunoştea însă culisele ultimelor evenimente nu putea să-şi facă prea mari iluzii.

Aflându-mi intenţiile de la prietenii români care ne-au favorizat întâlnirea, Codreanu îşi manifestă reala satisfacţie de a nu mai fi nevoit să-şi limiteze explicaţiile la formularea, valabilă îndeobşte pentru ziarişti, de «naţionalism constructiv», putând în schimb vorbi despre fundamentele spirituale ale Mişcării sale.

«În orice fiinţă vie se pot distinge trei aspecte: cel formal al trupului, cel al forţelor vitale şi cel spiritual. În mod analog, fiecare mişcare politică înnoitoare, dincolo de caracterul său totalitar, poate evidenţia, în funcţie de creditate, de tradiţie şi de înzestrarea specială a neamului din care provine, ceea ce corespunde câte unuia din cele trei aspecte, fără a le exclude totuşi pe celelalte. În fascism, după părerea mea, este scos în evidenţă aspectul "formal", în sensul capacităţii organizatoare, generatoare a statului şi a civilizaţiei, în conformitate cu marea moştenire a Romei. În national-socialism se remarcă mai ales elementul biologic, mitul sângelui şi al rasei, ce corespunde elementului "vital" al fiecărei fiinţe. În schimb, Garda de Fier îşi propune să se inspire din aspectul pur "spiritual", religios, urmând să-şi desfăşoare lucrarea pornind de la el.

Trebuie făcută deosebirea dintre "partid" şi "mişcare", iar apoi între latura exclusiv politică şi cea intrinsecă a unei mişcări - continuă Codreanu. Partidul este doar un mod de înfăţişare în condiţii de luptă date, astfel încât noi am avut mai multe partide, iar în momentul de faţă am considerat oportun să-l dizolvăm pe cel mai recent format, numit "Totul pentru Ţară", fără însă ca acestei manevre să-i corespundă vreo lichidare a Mişcării. De altfel, sarcina Mişcării nu este formularea de noi programe, ci crearea, proiectarea unui *om nou*, a unui *nou mod de a fi*. Tot restul rezultă de aici.

Iar această lucrare - noi o concepem atât pe plan religios-ascetic, cât şi pe plan eroic. "Dacii nemuritori", ne-a numit Herodot, referindu-se la o caracteristică a neamului nostru, anume credinţa în nemurirea sufletului. Chiar şi în starea jalnică în care se află azi poporul nostru, multă vreme subjugat, pervertit de politruci, oprimat şi exploatat de elementul evreiesc, această moştenire este încă vie. Trebuie readusă la viaţă. Trebuie reabilitată. Şi alături de ea, trebuie pomenită cealaltă moştenire a noastră, cea a Romei, creatoarea de state.

Noi cunoaştem tipul predominant din România de azi - spune Codreanu însufleţindu-se; l-am întâlnit deja de-a lugul istoriei: sub dominaţia sa au murit naţiuni şi au fost distruse state. De aceea, programul nostru fundamental este însuşi omul, iar nu vreun program politic: *reforma omului*. O şcoală a vieţii, asta se vrea Legiunea noastră. Iar numele pe care l-a avut la început este unul mistic: "Legiunea Arhanghelul Mihail". Când din această şcoală va ieşi şi se va răspândi omul nou, cu calităţi de ascet şi de soldat, de credincios şi de luptător, atunci va exista cineva în stare să-i dea României o faţă nouă, în stare să distrugă din rădăcini ideea evreiască, în stare să răstoarne ruinele unei lumi demult apuse, în stare aşadar ca, înarmat cu propria-i tinereţe, să aibă neîncetat de partea sa viitorul. Adversarii noştri ştiu acest lucru, şi de aici provine ura lor, cu atât mai mare cu cât noi ne retragem mai mult din viaţa de suprafaţă, orânduindu-ne lucrarea în acele straturi profunde şi încă necontaminate ale poporului român, unde această ură nu ne poate ajunge şi nu ne poate birui, căci acolo numai glasul adevărului răzbeşte».

Şi, într-adevăr, Garda de Fier avea şi are mai multe caracteristici comune cu un străvechi Ordin decât cu un partid politic. Un corp de elită al său, intitulat «Moţa-Marin», după numele celor două căpetenii legionare căzute în luptele din Spania («Garda de Fier» şi-a dat de la început obolul de sânge în războiul anti-bolşevic al Spaniei) şi care în momentul întâlnirii noastre cuprindea zece mii de oameni, funcţiona după *regula celibatului*: nici o preocupare casnică nu trebuie să-i diminueze legionarului promptitudinea sacrificiului de sine. Căpeteniile trebuie de altfel să se abţină de la exhibarea de bogăţii, ca şi de la «mondenităţi», cum ar fi balurile sau teatrele. O caracteristică a Mişcării este articularea sa în aşa-numitele «cuiburi», celule compuse din câţiva membri, repartizate în teritoriu, având rolul de a-i iniţia şi de a-i forma spiritual: o pondere esenţială o au aici riturile religioase colective, dar şi evocările mistico-eroice. După cum s-a menţionat deja, Codreanu impusese întregului corp al Mişcării, care pe atunci număra, cu tot cu simpatizanţii, un milion de membri, *regula postului*. şi pentru aceasta ne-a dat o explicaţie, în următorii termeni:

Cadavrele "Răzbunătorilor" Căpitanului expuse pe caldarâmul Bucureştiului (septembrie 1939)

«Există în noi două entităţi, spirit şi materie. Echilibrul dintre cele două este problematic. Atunci când spiritul se subordonează materiei, se instaurează "infernul". În schimb, subordonarea materiei de către spirit reprezintă condiţia firească, implicită, a oricărei vieţi etice şi eroice. Postul, alături de multe alte metode, favorizează o astfel de supremaţie a purei forţe spirituale asupra materiei. Aceasta în primul rând.

În al doilea rând, - a continuat Codreanu - cred că în orice luptă şi în orice izbândă nu sunt determinante doar forţele materiale, palpabile, ci mai ales cele spirituale, metafizice, transcendente omului. Aceste puteri tainice sunt ale morţilor noştri, ale eroilor noştri, fiind legate de pământul şi de sângele nostru; şi, mai presus de ele, sunt forţele divine. Evocarea acestor forţe - efectivă, nu alegorică - face parte din normele de bază ale legionarismului. Dar eficacitatea sa creşte dacă are loc în condiţii de libertate şi de supremaţie a spiritului: condiţie asigurată de respectarea postului. Ritul pomenirii şi postul se asociază, aşadar, în activitatea "cuiburilor", cu multe alte discipline cu caracter etic şi politic».

Continuându-şi într-un fel ideea, Codreanu ne vorbi despre concepţia sa ierarhică asupra naţiunii. «Există trei entităţi: individul, naţiunea, Dumnezeu. Individul trebuie integrat în naţiune. Naţiunea, în legea divină. Naţiunea, pentru noi, este un tot organic: entitate deopotrivă etnică şi mistică, ea cuprinde vii şi morţii, forţele omeneşti şi forţele divine. Individul se integrează în legile naţiunii, naţiunea în legile

☛

divine. Este reluat astfel conceptul de ecumenism, propriu tradiției noastre, propriu religiei creștine ortodoxe.

Din acest punct de vedere, ne găsim poate în împrejurări mai favorabile decât alte mișcări naționale din alte state, care au de luptat cu o mulțime de confesiuni religioase sau cu caracterul universalist al unei Biserici supranaționale. În schimb, Biserica Ortodoxă este una națională. Aceasta face posibilă o întrepătrundere a unității politice cu cea religioasă și, de asemeni, un eroism nu doar în numele măririlor pământești și al unei datorii patriotice, dar și al unui misticism divin. Adevărata menire a neamului - eu nu o concep în timp, ci în veșnicie. Creația politică, cultura, lupta, măreția națională - eu nu le consider scopuri în sine, ci mijloace. Țelul extrem nu este viața, ci *învierea*.

Tocmai de aceea recunoaștem dreptul legilor onoarei și al principiilor care transcend orice utilitate, fie materială, fie colectivă. Nicicând nu voi duce o politică ce ar fi în avantajul țării mele, dar ar trăda legile onoarei: iată de ce toate alianțele considerate astăzi utile mie mi se par derizorii, iată de ce cred că România trebuie să se alinieze în frontul puterilor anti-bolșevice, anti-evreiești, anti-marxiste.

Am fost antisemit încă din 1919-1920 - continuă Codreanu, la rugămintea noastră de a se referi la această problemă aparte - și declar că rezistența antisemită e o chestiune de viață și de moarte pentru România. Problemele noastre, aici, sunt într-atât de complicate, încât soluția lor nu poate fi decât una radicală. Cu cameleonismul său înnăscut, evreul știe să capete orice formă, să tragă orice avantaj, să profite de orice împrejurare, pentru a-și continua încrâncenat luptă împotriva noastră și jocul cu ceilalți. Astfel, exact aceeași presă evreiască - sau finanțată de evrei - am văzut-o până mai ieri propagând comunismul și agitând spiritele la revoltă antistatală și anticlericală, am revăzut-o mai deunăzi trecând la exaltarea democrației și, în sfârșit, o vedem astăzi în atitudine de nobilă apărătoare a ordinii constituționale și a legii, prigonindu-ne pe noi, ca inamici ai statului, ai românismului și ca mercenari ai străinilor! E tragic, dar adevărat!

Antisemitismul nostru este concret, politic, fără a neglija și punctele de referință superioare, de la care se poate defini pericolul acțiunilor evreiești la adevărata lor anvergură. Este concret și politic, prin enorma pondere a evreilor în societatea noastră, prin invazia evreiască în rândul profesiunilor liberale și al finanțelor românești, prin aservirea și colonizarea evreiască a unor întregi județe românești. Dar, în plus, vedem tot ce face Israel pentru a ne înstrăina neamul de cele mai profunde rădăcini, îndepărtându-l mai întâi de Dumnezeu, prin tot felul de idei materialiste și ateiste, îndepărtându-l mai apoi de pământ și de tradiție, prin pervertirea sa trupească și sufletească, posibilă o dată ce acesta s-a desprins de forțele înaltului. Cine este pătruns de ideea "ecumenică" a națiunii, la care m-am referit adineaori, poate determina întreaga importanță a acestui pericol și își dă seama că, fără eliminarea totală a hidrei iudaice, o reconstrucție națională, la noi mai ales, este imposibilă».

Evenimentele care aveau să conducă apoi la asasinarea lui Codreanu însuși sunt cu atât mai tragice și cu atât mai grăitoare în favoarea ipotezei amestecului unor forțe obscure, cu cât Garda de Fier se dovedea nu doar naționalistă, corporativistă, antidemocratică și autoritaristă, așa cum guvernul român voia mai nou să fie considerat el însuși, dar era în plus și monarhistă; și dacă există vreo acuză pe care adversarii legionarismului s-o fi precupețit, este cea a intenției de răsturnare a dinastiei, în scopul instaurării alteia noi. Redăm textual cuvântul lui Codreanu: «Noi toți suntem pro-monarhici. Doar că nu putem renunța la misiunea noastră, la lupta împotriva unei lumi vechi și corupte, în numele uneia noi».

La care a adăguat: «Ne găsim astăzi în situația celui care a cucerit prima tranșee, apoi a doua, a treia, până când adversarul s-a ascuns într-o redută din care, bine apărat, ne love ște fără încetare, nepricepând că noi vrem doar să-i venim în ajutor, împotriva adevăraților săi dușmani. Dar cu toate câte se întreprind împotriva noastră, România cea nouă va învinge».

Am mai vorbit despre multe altele, în timp ce lumina palidă a unui blând asfințit se împrăștia pe întinderile sure ale câmpiei române. La sfârșit Codreanu ne-a dat ca amintire o insignă a ultimului său partid, un disc negru cu un fel de grilă de cruci argintii. «Sunt gratiile închisorii», comentă zâmbind, fără să bănuiască tristul adevăr prevestit de această glumă. Apoi propuse să ne însoțească cu automobilul său înapoi în oraș, el nepăsător la primejdia unei atari acțiuni, noi - la avertismentele Legației Italiene, cum că toți cei care îl întâlnesc pe Codreanu sunt expulzați din România în douăzeci și patru de ore. La despărțire, la intrarea în hotelul meu, ultimele cuvinte ale lui Codreanu, care știa că aveam să ne continuăm călătoria prin Europa, fură: «La Roma, la Berlin, oriunde veți merge, transmiteți salutul meu tuturor celor care luptă pe același front cu noi și spuneți-le că Garda de Fier se va afla în mod necondiționat de partea lor, mereu în luptă cu iudaismul, cu bolșevismul, cu falsa democrație».

(*Quadrivio*, Roma, 11 decembrie 1938;
traducere românească de Fl. Dumitrescu)

BLESTEMUL UNEI TROIȚE

La Tâncăbești, în acea margine de pădure, în anul 1938, în noaptea de 29 spre 30 noiembrie, noaptea Sf. Andrei, din ordinul lui Carol al II-lea și Armand Călinescu, au fost asasinați prin strangulare Corneliu Zelea Codreanu și cei treisprezece legionari, Nicadorii și Decemvirii. Aceștia martiri nu au la mormântul lor, necunoscut încă, nici o cruce, simbol al întregii creștinătăți. Sub regimul și dictatura sângeroasă a comunismului, instaurat la noi în țară prin lovitură de stat după 23 august 1944, au început arestările, deportările și asasinarea prin pușcării a tot ce au avut românii mai bun și mai curat – floarea Neamului Românesc. Astfel, au căzut sub urgia comunistă Întregitorii Poporului Român, întreaga familie a Brătienilor, marele român Iuliu Maniu, mulți conducători militari, intelectuali de seamă și chiar mulți țărani. Statisticile spun că au fost uciși sub acest regim comunist peste un milion de români.

Lupta acestor atei nu s-a mărginit numai la cei vii. Au început să se lupte și cu morții din morminte. Astfel, în anul 1947, au profanat mormintele celor înhumați la Casa Verde, Corneliu Z. Codreanu, Ionel Mota și Vasile Marin, Nicadorii și Decemvirii. Osemintele lor au fost scoase din morminte și aruncate undeva, în gropi necunoscute de noi până în ziua de astăzi.

Mulți din cei care au luat parte la această odioasă profanare, sunt în viață și astăzi. Oare conștiința lor, dacă o mai au, acum, la sfârșit de viață, nu-i îndeamnă să vie să-și descarce sufletul? Mai cu seamă că ei au făcut-o sub presiune, din ordin. Noi așteptăm mereu...

La centenarul nașterii lui Corneliu Zelea Codreanu (13 sept. 1899-13 sept. 1999), familia și câțiva prieteni au ridicat la Tâncăbești, pe locul asasinării Căpitanului și celor treisprezece legionari, pentru amintirea și pomenirea lor, cu multă trudă, o troiță. Acum câteva zile a fost profanată, a fost distrusă. Diavolul în luptă cu crucea! Voi, mișeilor, nu ați distrus o cruce prin odioasa voastră faptă, ci ați înălțat-o! Nu prin distrugerea unei cruci veți putea înlătura din inima și sufletul oamenilor amintirea lui Corneliu Zelea Codreanu și a luptei lui!

Au murit atâția comuniști, atei convinși, și la căpătâiul lor a fost pusă câte o cruce. Ați auzit cândva ca vreuna dintre aceste cruci să fi fost profanată sau distrusă? Sigur nu. Pentru că noi respectăm crucea, chiar dacă nu și pe cel de sub ea. Judecata cea dreaptă a tuturor o va face bunul Dumnezeu.

Noi, aici pe pământ, nu ne luptăm cu morții, ci cu vii; și numai cu acei care sunt împotriva neamului nostru românesc.

Fapta acestor profanatori este odioasă și scârbește pe orice român de bună-credință, fie el legionar sau nu. Bănuim cine se ascunde în spatele acestor mișelii și le promitem că nu vom avea liniște până când nu vom reuși să îi aducem în fața Justiției legale, de la care să-și primească binemeritata pedeapsă. Și atunci zâmbetul lor sinistru le va încremeni pe fețe. E trist că în această țară cu oameni atât de buni, primitori și blajini, mai există asemenea specimene subumane. Să sperăm că nu lor le aparține viitorul României!

14 oct. 1999
Cătălin Zelea CODREANU

CABALA

"Cabala îl face pe om atent la mister; la misterul din el şi la cel care-l înconjoară."
Rabinul Dr. Alexandru Şafran

3. ELOGIUL CĂRŢII ZOHAR (1)

În capitolul precedent, intitulat "Hirsch Heinrich Graetz şi Cabala", am prezentat poziţia critică adoptată de unii gânditori evrei faţă de Cabală, poziţie reprezentată mai recent de rabinul şi iudaistul Abraham Geiger (1810-1874), "profesor la Şcoala Superioară pentru Ştiinţa Iudaismului" de la Berlin, care considera că întreaga mistică iudaică este o "înşelătorie" (*Betrung*). Dar "cel mai înverşunat adversar al Cabalei - afirmă Maurice-Ruben Hayoun în *O istorie intelectuală a iudaismului* -, poate pentru că era şi cel mai erudit, a fost Heinrich Gratz (1817-1871), părintele istoriografiei evreieşti moderne".

În opoziţie cu criticii Cabalei, o serie de remarcabili teologi evrei acordă o valoare deosebită misticii iudaice, punând accentul pe importanţa voluminosului *Zohar* pentru influenţa exercitată asupra spiritualităţii iudaismului. (*Cartea Zohar*, în ediţia aramaică de la Mantova, are aproape 1.000 de pagini). Din rândul acestei categorii de gânditori evrei, am ales studiul lui Jacob B. Angus intitulat *Cartea Zohar*, publicat în lucrarea *The Great Jewish Books and their influence on History* (Mari cărţi evreieşti şi influenţa lor asupra istoriei), pe care îl reproducem integral mai jos.

«Din rândul celor mai mari opere clasice ale iudaismului, *Cartea Zohar*, este unică. Cu toate că autoritatea ei s-a bazat pe o fraudă cucernică, influenţa sa asupra gândirii iudaice a fost amplă şi profundă de-a lungul a mai multe secole. Salutată drept cea mai intimă revelaţie a secretelor credinţei, ea reintroduce în lumea iudaică puternicele ecouri ale gândirii mitologice păgâne. Destinată pentru a fi studiată de elita credincioşilor, *Cartea Zohar* a devenit cu timpul cartea de căpătâi a unei mişcări de masă pseudomesianice. Închinată glorificării cucernicie iudaice şi exaltării mistice a poporului evreu, această paradoxală operă a fost studiată cu ardoare de-a lungul a mai multor generaţii de învăţaţi creştini, care erau convinşi că în cuprinsul ei se găsesc dovezi în sprijinul adevărurilor creştinismului, o consecinţă a nebuloaselor şi ambiguităţii ideilor pe care le conţine. Cu toate acestea, nu putem să tratăm *Cartea Zohar* ca pe o curiozitate istorică. Ea a devenit urzeala şi bătătura vieţii iudaice pentru o perioadă de peste şase secole. Ca urmare, este util să fie cunoscute aspectele remarcabile care o caracterizează, mesajul pe care-l transmite şi influenţa pe care a exercitat-o.

Din capul locului trebuie spus despre *Cartea Zohar* că ea nu este o carte în adevăratul sens al cuvântului, ci o compilaţie a mai multor cărţi, fragmente şi comentarii prezentate sub formă de predici, având la bază texte din *Pentateuh, Cântarea Cântărilor* şi a alte texte biblice. Paternitatea operei este atribuită lui Simon Ben-Jochai, un rabin care a trăit în Palestina în secolul al II-lea, dar textele zoharice au fost puse în circulaţie pentru prima dată de Mose de León, un cabalist spaniol de la sfârşitul secolului al XIII-lea. Autenticitatea *Cărţii Zohar* a fost pusă la îndoială de personalităţile religioase conducătoare ale epocii în care a fost publicată. Dar atât de puternic a fost impactul asupra credincioşilor, încât foarte curând vocile critice au amuţit. Nerespectarea, bătătoare la ochi, a cronologiei din *Cartea Zohar*, în sensul că într-o operă scrisă de Simon Ben-Jochai sunt menţionate nume de învăţaţi care au trăit la distanţă de secole după moartea autorului, a fost interpretată ca o dovadă miraculoasă a originii divine a cărţii. Iată ce spune rabinul Nahum de la Cernobîl, în Ucraina, la începutul secolului al XIX-lea: "Cum poate fi cineva înflăcărat de *Tora*? Înălţându-se, prin studiul ei, la lumina ascunsă care ne permite să vedem lumea de la un capăt la celălalt... Căci puterea acestei lumi străbate întreaga existenţă în aşa fel încât trecutul prezentul şi viitorul se contopesc în strălucirea ei. Aşa se explică cum Rabbi Simon Ben-Jochai a putut să scrie în *Cartea Zohar* ceea ce Rabbi bar Honoh va spune cu câteva secole mai târziu. Asemănător se explică faptul că Moise a ştiut ceea ce va face Rabbi Akiba la mult timp după el, căci prin *Tora* ei s-au ridicat la lumina ascunsă în strălucirea căreia între prezent şi viitor nu este nici o deosebire...".

Mulţi comentatori serioşi, ca de pildă Rabbi Moshe Hagis, recunosc caracterul de compilaţie al *Cărţii Zohar*, o compilaţie alcătuită din documente puse cap la cap la mult timp după moartea prezumtivului ei autor. Dar în ciuda acestei constatări, ei îi recunosc autoritatea, considerând-o ca fiind o parte a cunoştinţelor revelate de divinitate. Marele învăţat ortodox, Rabbi Jacob Yavetz, un contemporan al filozofului evreu Moses Mendelssohn, care a scris un excelent studiu critic despre *Cartea Zohar* confirmă faptul că Rabbi Simon Ben-Jochai nu este autorul ei, dar cu toate acestea este de părere că: "esenţial rămâne că această Carte este sfântă; ea este la fel de pură ca substanţa cerurilor". Privitor la Cabală, care se bazează pe ea, el scrie: "*Cartea Zohar* este rădăcina Cabalei, înţelepciune a adevărului, şi nici un bărbat din poporul lui Israel nu trebuie să se îndoiască de adevărul ei, căci ea este, fără umbră de îndoială, sufletul *Torei*". Acceptarea unanimă a *Cărţii Zohar* ca un document care domină spiritualitatea începutului epocii moderne face ca acest text de bază al Cabalei să fie a treia operă importantă după Biblie şi Talmud. Cu toate acestea ea nu a fost considerată ca o sursă autorizată pentru *Halacha* - textul talmudic care conţine ansamblul de prevederi obligatorii pentru credinciosul evreu - din cauza faptului că deciziile lui Simon Ben-Jochai se impun arareori în problemele talmudice. În acest context, se acceptă că în sfera "revelatului" autoritatea lui Simon Ben-Jochai era destul de slabă, în timp ce în sfera "ascunsului" el a atins cele mai sublime înălţimi, unde divinitatea binevoieşte să dezvăluie secrete care nu mai fuseseră date muritorilor.

Studiile critice moderne au stabilit cu precizie că literatura zoharică nu a atins forma sa actuală decât la sfârşitul secolului al XIII-lea. Profesorul Gershom Scholem (1897-1982), deţinătorul catedrei de mistică la Universitatea ebraică din Ierusalim, susţine că Rabbi Mose de León a compus întreaga *Carte Zohar*, inventând nume şi caractere, documente secrete şi comentarii, dând frâu liber prolificei sale imaginaţii. Alţi savanţi subscriu la un punct de vedere mai moderat, afirmând că Mose de León a editat fragmente de texte şi documente care au fost produse şi studiate în şcoala lui Nachmanide, la care a adăugat părţi scrise de el, din care a rezultat forma finală a Cărţii. Oricare ar fi însă adevărul, pentru înţelegerea modernă, Cartea Zohar este un produs medieval în care se reflectă curente vagi, nelămurite ale gândirii care a curs timp îndelungat prin canale subterane până să iasă la suprafaţă.

Care să fie oare secretul acestei ciudate fascinaţii pe care a exercitat-o *Cartea Zohar*, de-a lungul a mai multe secole, asupra evreilor? Fără îndoială că este vorba de o reafirmare plenară a supremului ideal al iudaismului din perioada în care credinţa iudaică era atotprezentă. *Cartea Zohar* a fost considerată ca o nouă revelaţie. Ea a confirmat credinţa în iudaism, a întărit speranţa din sufletul evreilor şi a amplificat importanţa fiecărui aspect al vieţii iudaice la dimensiuni cosmice. Aidoma unei mame care şterge lacrimile copilului ei bătut, *Cartea Zohar* face să apară o aură de slavă cosmică pentru a contrabalansa adânca tragedie a evreilor spanioli. Pe măsură ce nefericita soartă a evreimii medievale atingea în secolele XIV şi XV culmi ale suferinţei, popularitatea *Cărţii Zohar* creştea, înlocuind operele gânditorilor raţionalişti, a căror filozofie apare palidă şi ineficace într-o perioadă grea, incapabilă să ofere mângâiere sufletelor zdrobite.

În urma marii tragedii suferită în anul 1492, brutala expulzare a evreilor din Spania, *Cartea Zohar* a dobândit o nemăsurată preţuire, nefericiţii exilaţi găsind în paginile ei asigurarea unei rapide îndreptări a situaţiei şi conştiinţa că sacrificiul cotidian pentru credinţă era pe deplin justificat. În lumea concretă a existenţei fizice, evreul era un sărman paria, fără cămin, fără speranţă, azvârlit în voia sorţii, dar în lumea "ascunsă", aşa cum este ea descrisă cu patos, prin imagini încurajatoare în *Cartea Zohar*, evreul ţine în mâinile sale balanţa cu care se cântăreşte soarta universului. Aşa cum întreaga existenţă a poporului evreu depinde de firul credinţei, *Cartea Zohar*, cu toată iraţionalitatea şi naivitatea ei, a fost capabilă să alimenteze acea creştere magică a fervoarei religioase care estompează diferenţa dintre moarte şi supravieţuire. În spiritul acestui mod de a gândi, iată ce spune unul dintre rabinii reprezentativi pentru hasidism de la mijlocul secolului al XVIII-lea, Rabbi Pincas din Koretz, contemporan cu Rabbi Israel Baal Şem-Tov din Podolia: "Îi mulţumesc lui Dumnezeu în fiecare zi că nu m-am născut înainte de data când *Cartea Zohar* nu ne fusese încă revelată, căci această Carte este ceea ce mă ţine legat de credinţa în iudaism".

Este cu neputinţă să studiezi *Cartea Zohar* fără să te transpui în acea lume în care teama era omniprezentă, viaţa era plină de speranţă, tragediile glorificate şi viitorul de aur, aşa cum apărea el în viziunile profetice, era aşteptat să se întruchipeze în realitate.

Oarecum aparte de dogma complexă a Cabalei, *Cartea Zohar* oferă o certitudine, aproape unică, despre imediata prezenţă a divinităţii. Nobilul patos şi nemărginita cucernicie care parcă se strămută din paginile cărţii spre cititor, în formă de rugăciune, alinare, frică, contemplare şi vis, pentru ca apoi să reia din nou şi din nou, aidoma unui sunet de harfă, tema slujirii lui Dumnezeu cu dragoste şi teamă, este greu de redat în limbajul clar al gândirii discursive. Simbolurile, miturile, aluziile şi stilul obscur al *Cărţii Zohar* ascund o experienţă spirituală care trezeşte puternice ecouri în sufletul cititorului sensibil. Este cu neputinţă, chiar şi astăzi, să nu simţi când citeşti *Cartea Zohar*, cum se manifestă, în mod intempestiv, conştiinţa religioasă în acţiune. Ceea ce apare ca "nebunie" şi "obstacol" pentru înţelegerea raţională, este de fapt o viguroasă realitate emoţională, care atinge profunzimi de înţelegere pe care raţiunea nu le va putea egala niciodată.

În centrul gândirii zoharice se duce o energică ofensivă împotriva spiritului raţionalist. Oricare ar fi tema asupra căreia se concentrează atenţia autorilor, inamicul împotriva căruia se îndreaptă suliţa lor este gândirea analitică şi spiritul de cercetare propriu oricărei fiinţe. *Cartea Zohar* nu este expresia unei credinţe naive, care în simplitatea ei refuză să ia act de orice atitudine critică sau de evidenţa faptelor. Minţile autorilor, ca şi ale majorităţii cititorilor, erau revoltate împotriva spiritului raţionalist şi profund ofensate de manifestările acestuia. În consecinţă, *Cartea Zohar* înarmează sufletele tematoare, tulburate de logică şi reflecţie, oferindu-le un sistem metafizic îndrăzneţ conceput şi o reconstrucţie vie a realităţii, în cadrul căreia credinţa iudaică apare absolut justificată. Filozofia zoharică este în primul rând *o apologie* elaborată în sprijinul credinţei naive, *o contrarevoluţie* îndreptată împotriva invaziei gândirii raţionale».

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

Mormântul de la Praga al Marelui Rabin Löwe Juda Ben Bezalel (1525-1609), important cabalist şi taumaturg, considerat creatorul Golemului

130 DE ANI DE LA NASTEREA SAVANTULUI CRESTIN NICOLAE C. PAULESCU (1869-1931)

profesorul PAULESCU

(urmare din numărul trecut)

Profesorul, încrezător în promisiunile ispititoare ale unor oameni bogaţi din ţară, s-a mulţumit să aştepte câteva luni să i se pună un laborator la dispoziţie; dar, peste *un an şi jumătate*, câţiva "savanţi" canadieni, până atunci total necunoscuţi, îşi însuşiră descoperirea românească, anunţând lumii, cu zgomot asurzitor, "noul tratament al diabetului prin Insulină"[1]. Ei pretindeau, la început, că preparatul lor nu este extras un *al pancreasului total*, ci numai al insulelor Langerhans, pentru ca mai târziu să prepare "insulina" exact ca profesorul Paulescu! Fireşte, aceştia nu rosteau nici un cuvânt despre vreuna dintre lucrările acestuia, pe care abia în septembrie 1925 îl menţionează, în treacăt, unul dintre ei, Banting, într-o conferinţă Nobel care îi încununa "furtul", în admiraţia lumii întregi[2]...

Protestând, în faţa *unor* înalte foruri ştiinţifice, profesorul Paulescu scrie:"... rezultă că F. Banting care, cu MacLeod, a beneficiat de celebritatea mondială şi de numeroase recompense pecuniare s-a îndurat să-mi citeze o singură dată numele, alături de *alţi trei precursori*, care au încercat, însă *nu au reuşit*, să pună în evidenţă *hormonul* pancreatic. Şi totuşi, citind lucrarea mea, el a trebuit să observe că *eu rezolvasem problema completamente*"[3]...

John Murlin, Harry Clough, C. B. F. Gibbs şi Arthur Stokes, în 1923[4], şi mai ales prof. Sir E. Sharpey-Schafer, în 1926[5], recunosc meritele profesorului Paulescu. Profesorul de Fiziologie de la Edinburgh scria categoric: "În acelaşi an în care Paulescu *a publicat aceste prime experienţe*, F. C. Banting şi C. H. Best *au început cercetările lor*"...

Academia de Medicină de la Paris, unde profesorul Paulescu adusese atâtea contribuţii strălucite ştiinţei franceze, a refuzat, niţeluş stingherită, în 1924, prin profesorul Achard, să îi publice protestul, care apăru însă în celebra revistă medicală franceză *Presse Médicale*[6].

Comitetul Nobel îi refuză protestarea, ca şi Congresul de Fiziologie din 1926, ţinut la Stockholm, sub preşedinţia profesorului suedez Johansson. "Astfel, unii m-au furat, în timp ce alţii caută să-mi înăbuşe protestele. Şi aceasta se petrece în sânul *cinstitei* familii a Oamenilor de Ştiinţă! Cred că trebuie să semnalez aceste penibile tribulaţiuni elevilor mei, care vor întreprinde lucrări ştiinţifice, pentru ca ei să ştie ce îi aşteaptă din partea confraţilor puţin scrupuloşi. Altădată credeam şi propovăduiam că un savant poate lucra *în toată securitatea*, fiindcă eram convins că *data publicaţiilor sale* îl pune la adăpost de orice nedreptate. Din nenorocire, astăzi sunt silit să mărturisesc că m-am înşelat cu totul în această privinţă. Nu sunt stăpânit de *orgoliu* şi combat, din toate puterile mele, acest viciu blestemat[7]. Şi, într-adevăr, publicând descoperirea mea, nu am făcut nici un fel de «reclamă», putând să atingă *modestia* – care mi se pare o calitate esenţială a oricărui om ce lucrează pentru Ştiinţă. Însă îmi este imposibil să suport un alt viciu, încă şi mai ignobil, care este *Furtul* proprietăţii ştiinţifice a altuia. Şi ar fi dezastruos dacă asemenea procedee necinstite s-ar introduce în *Ştiinţă*, care trebuie să fie curată şi nepătată... ca Adevărul pe care îl reprezintă..." [8].

După o serie de cercetări asupra microorganismelor, *diastazelor* şi fermentaţiilor, a studiat *febra* şi a arătat că ea este, întotdeauna, rezultatul unei intoxicaţii a marelui simpatic, prin *diastazele microbilor*. Febra e o "eclapsie sau o convulsie toxică a marelui simpatic"[9]. A cules în sprijin alte fapte experimentale şi a publicat, în 1906, articolul despre "febră" din *Tratatul de Medicină*, iar în 1916, în preajma războiului, voind să pună la dispoziţia medicilor noştri un mijloc terapeutic simplu, la îndemâna oricui şi cu efecte într-adevăr miraculoase, a ţinut o lecţie despre "Tratamentul febrei" la dispensarul "Bethléem", publicând-o apoi într-o broşură, pe care a trimis-o tuturor medicilor şi studenţilor în Medicină[10].

Aplicând acest tratament la Spitalul Militar, în sute de cazuri de maladii infecto-contagioase foarte grave, prof. C. N. Mihăilescu a obţinut rezultate cu totul extraordinare şi a scăzut mortalitatea aproape la zero[11]. Eu însumi am obţinut rezultate uimitor de bune în infecţiile uro-genitale[12], administrând bolnavilor mei antipiretice în doze slabe, repetate, pentru a ajunge la doze zilnice masive.

Urmărind fenomenele clinice şi leziunile anatomo-patologice ale anghinei pectorale, profesorul Paulescu concepuse demult ideea că acest "sindrom", ţinând de plexul cardiac, se datoreşte unei anemii a acestui plex nervos, în legătură cu o întreagă serie de afecţiuni diverse[13].

Din 1919, a început studiul funcţiei de eliminare a rinichilor, pentru uree şi cloruri, în colaborare cu Gh. Mârza şi cu mine, care îi propusesem să-mi îngăduie să verific în laboratorul său "legile lui Ambard" şi faimoasa "constantă" a acestui autor. Rezultatele, consemnate în două articole care au provocat mare surprindere în lumea ştiinţifică, au fost total diferite de ale lui Ambard şi ale elevilor săi, arătând că atât "legile" cât şi "constanta Ambard" sunt false[14]. Continuând experienţele asupra eliminaţiei renale, a publicat legi noi, bazate pe experienţe foarte numeroase şi precise, pe om şi animale, şi a înlăturat astfel din Ştiinţă un criteriu primejdios şi fals, pe care timp de douăzeci de ani se bizuiseră toţi chirurgii, ca să-şi opereze bolnavii urinari[15]. Celebrii profesori Marion şi Cathelin au salutat cu entuziasm cele două articole din *Journal d Urologie*, care s-au impus repede în toată lumea ştiinţifică, în ciuda *unor* încercări stângace din Franţa – dar şi *de la noi* – de-a se apăra "constanta Ambard"[16].

După numeroase operaţii, deosebit de gingaşe, însă perfect reuşite, asupra scoarţei creierului, efectuate la animale, profesorul Paulescu a reuşit să precizeze "sediul câtorva instincte". A expus pe larg experienţele începute după război şi concluziile sale, în 1922 şi 1931, urmând să continue cercetările, dar al doilea articol, trimis la Liège cu o lună înainte de dispariţia sa, apărea când profesorul era pe patul de moarte[17].

A arătat, experimental, că "instinctul de nutriţie" îşi are sediul pe scoarţa cerebrală, "foamea şi setea" fiind localizate la nivelul părţii inferioare şi posterioare a lobului frontal (1922). A arătat, de asemeni, că lobii frontali sunt sediul instinctelor de "dominaţie", de "proprietate", de "reproducţie" şi de "afecţiune familială", şi anunţa: "E probabil că alături de aceste localizaţii frontale ale *actelor instinctive*, se găsesc şi acelea ale actelor voluntare (ştiinţifice, artistice etc.), care nu au fost precizate, din cauza observaţiilor (noastre) insuficient de numeroase".

În 1930, a izbutit să vadă tipărit, după multe dificultăţi, volumul al patrulea din *Tratatul de Medicină* (Lancereaux-Paulesco), redactat în întregime de dânsul (ca şi volumul al cincilea, care a rămas în manuscris, gata de imprimat)... Această operă[18] cuprinde "Patologia aparatelor: asimilator, urinar şi genital". În prefaţă, profesorul atacă concepţia nouă a lui F. Widal, care, "de origine israelită" fiind, a cutezat, "în numele nemuritoarei şcoli franceze", să combată cele mai frumoase cuceriri ştiinţifice ale acestei inegalabile şcoli şi să le înlocuiască cu "inovaţii" lipsite de orice temei ştiinţific. Paulescu demonstrează că noua clasificaţie a lui Widal, bazată pe "sindrome", valorează şi mai puţin decât clasificaţiile sprijinite pe "evoluţie" sau pe Anatomie patologică, făcând să iasă în evidenţă, o dată în plus, importanţa clasificaţiei bazate pe cauzele boalelor – clasificaţia "etiologică". "Aceasta este – spune categoric profesorul Paulescu – clasificaţia definitivă care – *volens, nolens* – trebuie să fie adoptată de Ştiinţa Medicală"[19]. (va urma)

1. MacLeod, "Insulina şi Diabetul", în *British Medical Journal*, 4 Nov. 1922, în colaborare cu Banting şi Best.
2. Banting, *Diabetul şi Insulina*, conferinţă ţinută la Stockholm, la 15 Sept. 1925, pentru Premiul Nobel.
3. Paulesco, *Traité de Médecine*, t. IV, p. 53.
4. J. Murlin, H. Clough, C. B. Gibbs şi A. Stokes "Extractele apoase ale pancreasului", în *The Journal of Biological Chemistry*, Mai 1923.
5. Sir E. Sharpey-Schafer, "Secreţia internă a pancreasului", în *The Endocrine Organs*, Edimburg, 1926, pp. 343-345.
6. *Presse Médicale*, 5 Mart. 1924.
7. Paulesco, *Traité de Physiologie*, t. III.
8. Lancereaux et Paulesco, *Traité de Médecine*, t. IV, p. 64 şi urm.
9. Paulesco, "Contributions à l'étude de la fièvre", în *Journal de Médecine interne*, Iun. 1904.
10. Paulescu, *Tratamentul febrei*, Bucureşti, 1916.
11. Prof. Dr. C. N. Mihăilescu – Comunicare la Societatea Medicilor Militari, în 1928.
12. V. Trifu, "Sur l'action des antipyrétiques sur quelques infections aigues des organes génito-urinaires", în *Bull. et mém. de l Association française d'Urologie*, Paris, 1928; V. Trifu, "Les antipyrétiques dans le traitement des infections du rein", în *VI. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Urologie*, Wien, 1936; V. Trifu, *Contribuţie la tratamentul infecţiilor acute ale organelor uro-genitale prin medicamente antipiretice*, teză de docenţă, 1929.
13. Paulesco, "Pathogénie de l'angine de poitrine", în *C. R. Soc. de Biologie*, Febr. 1920.
14. Paulesco, Marza et V. Trifu, "Les lois d Ambard et sa constante uréo-sécrétoire sont eronées", în *Journal d Urologie*, Paris, Mart. 1924, p. 129; Paulesco, Marza et V. Trifu, "Les lois d'Ambard et sa constante uréo-sécrétoire sont eronées (réplique aux réponses de M. M. Ambard et Chabanier)", în *Journal d Urologie*, Paris, Iun. 1926, p. 510.
15. Paulescu, *Traité de Médecine*, t. IV, p. 623.
16. Ca întotdeauna, în fruntea apărătorilor acestei constante (absolut neconstantă) s-au aflat confraţi *români*, geloşi, care habar nu aveau de cercetări fiziologice şi care au căzut repede în ridicol. Să notăm că tot confraţi *români* s-au grăbit să-i salute cu entuziasm pe plagiatorii canadieni, ignorând meritele profesorului Paulescu. În schimb, medici evrei m-au rugat să *intervin* pe lângă profesor şi să-l rog să nu *mai* combată evreimea, ca să poată întreprinde ei, evreii, o *campanie* de pe urma căreia dânsul va obţine, cu siguranţă, *Premiul* Nobel. Dar profesorul a refuzat categoric şi a preferat să se lase furat.
17. Paulesco, "Localisation des Instincts sur l'écorce cérébrale", în *Archives internationales de Physiologie*, Liège, Apr. 1922; Paulesco, "Localisation des Instincts sociaux sur l'écorce des lobes frontaux du cerveau", în *Archives intern. de Physiologie*, Liège, Aug. 1931.
18. Paulesco, *Traité de Médecine*, t. IV, Imprimeria Şcoalei Militare de Infanterie, Sibiu, 1930, 676 pagini. Volumul al cincilea aşteaptă ziua fericită, pentru medici şi sănătatea publică, când va putea să apară, împreună cu predecesoarele lui, epuizate.
19. Prefaţa a fost scrisă la 15 August 1927, când a dat la tipar volumul, care a apărut abia după 3 ani, în 1930.

PAULESCU

NOŢIUNILE

DE *Suflet* ŞI *Dumnezeu*

ÎN FIZIOLOGIE

EDITURA ANASTASIA

În 1999 se împlinesc 130 de ani de la naşterea savantului Nicolae C. Paulescu, adevăratul inventator al insulinei, adversar neîmpăcat al darwinismului şi unul dintre principalii teoreticieni ai naţionalismului creştin din primul pătrar al secolului XX.

În întâmpinarea acestei aniversări, Editura «Anastasia» din Bucureşti a reeditat de curând una dintre lucrările ştiinţifice cele mai importante ale lui N. C. Paulescu: *Noţiunile de «suflet» şi «Dumnezeu» în fiziologie* (ediţie îngrijită şi prefaţată de Răzvan Codrescu). Cartea mai fusese reeditată în 1944 de către Dr. V. Trifu, ilustru ucenic al autorului.

Ediţia din 1944 era deschisă de o amplă prefaţă intitulată «Profesorul Paulescu». Întrucât această prefaţă nu a mai fost republicată ulterior, am hotărât să o oferim în foileton cititorilor *Punctelor cardinale*, omagiindu-l astfel pe N. C. Paulescu printr-o mărturie cuprinzătoare şi autorizată, dezvăluind cu căldură *complexitatea* şi *exemplaritatea* controversatei sale personalităţi.

(Menţionăm că ortografia a fost actualizată, punctuaţia îmbunătăţită, iar greşelile de tipar s-au îndreptat în mod tacit).

evocare de DR. V. TRIFU

marginalii

D-na Virginia Pora, D-l Nicolae Pora, D-na Mia Pădurean (imagine de la lansarea romanului *De ce am fugit de acasă*)

În Canada, la Biserica "Sf. Nicolae" din Ottawa, în ziua de 10 octombrie a. c., a avut loc lansarea romanului biografic ***De ce am fugit de acasă*** semnat de scriitoarea **Mia Pădurean.** Au fost de față, pe lângă o numeroasă asistență, nu doar autoarea, ci și cunoscutul om de afaceri **Nicolae Pora,** adevăratul protagonist al cărții (identitatea reală a personajului romanesc "Mircea Mureșan").

Romanul, editat în limba română de către Editura Puncte Cardinale din Sibiu (col. "Memoria Exilului"), poate fi procurat, în România, de la sediul editurii (Calea Dumbrăvii 109, 2400 Sibiu, tel/fax.069/422536), la prețul de 50.000 lei, și în străinătate prin solicitare la tel. (001) 819-7771045, la prețul de 15 $ canadieni (plus cheltuielile de expediție).

Volumul coordonat de faimosul **Jacques Le Goff**, ***Omul medieval*** (tradus parte după ediția italiană – *L'uomo medievale*, Laterza, Roma-Bari – din 1987, parte după ediția franceză – *L'homme médiéval*, Seuil, Paris – din 1989, traducători fiind **Dragoș Cojocaru** și **Ingrid Ilinca**), apărut nu demult la Editura "Polirom" (col. "Plural M"), cuprinde 10 studii autorizate (din școala numită a "noii istorii", corcite cu un soi de antropologie sociologizantă, adaptată ideologiilor curente), schițând ipostazele fundamentale ale omului medieval: *călugărul* (**Giovanni Miccoli**), *cavalerul* (**Franco Cardini** – de departe, studiul cel mai interesant), *țăranul* (**Giovanni Cherubini**), *orășeanul* (**Jacques Rossiaud**), *intelectualul* (**Mariateresa Fumagalli Beonio Brocchieri**), *artistul* (**Enrico Castelnuovo**), *negustorul* (**Aron J. Gurevici** – un evreu, firește!), *femeia* în cadrul familial (**Christiane Klapisch-Zuber**), *sfântul* (**André Vauchez** – mai la coadă: "la extreme", zice prefațatorul) și *"marginalul"* (**Bronislaw Geremek** – un "estic", firește!). În subsidiar se vădește cu ușurință cunoscuta tripartiție ("schemă trifuncțională") studiată magistral de Dumézil: *oratores* (călugărul, sfântul, parțial artistul și intelectualul), *bellatores* (războinicul sau cavalerul, identificat, la nivel definitoriu, cu marea sau mica aristocrație), *laboratores* (toți ceilalți, inclusiv "marginalul", care este un "lucrător" dezactivat conjunctural), ca să folosim chiar terminologia latinească a epocii respective. "Unitatea" omului medieval încearcă să o susțină, cu prudență, coodonatorul însuși (în studiul introductiv intitulat chiar "Omul medieval" – pp. 5-34 –, plin de ticurile marxiste, deghizate "științific", ale lui J. Le Goff, la care ne-am referit și cu alte prilejuri). Postfața ediției românești ("Redescoperirea umanității de odinioară" – pp. 345-360), semnată de d-l Alexandru-Florin Platon, glosează cuminte înlăuntrul "convenției" (cu aceeași morgă "științistă"). Lectura rămâne utilă în pofida limitelor exegetice, dar nu poate fi, privită de sus, decât premisa unei medievistici false, străine de axiologia tradițională, adică de adevăratul "duh" al vremii respective (care nu poate fi înțeles decât din perspectiva unui creștinism autentic asumat).

Arhitectură gotică și gândire scolastică (Editura "Anastasia", col. "Impasuri și semne"), studiul marelui istoric și teoretician germano-american al artei medievale și renascentiste, **ERWIN PANOFSKY** (Hanovra, 1892 – Princeton, 1968), pune în evidență, pentru prima oară în mod sistematic, cu o cu totul altă înțelegere decât cea a "noii istorii", corespondențele complexe și organice dintre *universul gândirii medievale* apusene (faza timpurie a scolasticii) și *geneza goticului* (sec. XII), aruncând o lumină plină de revelații asupra întregii dinamici a artei creștine europene (multe dintre observațiile lui Panofsky sunt prețioase și în cercetarea artei medievale românești, cu precădere a celei din Moldova de Nord). Importanța crucială a studiului lui Panofsky este reliefată, cu subtilitate și competență, în postfața ("O «interfață» la gotic") semnată de maestrul **Sorin Dumitrescu**. Volumul, tradus din limba engleză de d-ra **Marina Vazaca**, cuprinde și o memorabilă biografie a Abatelui Suger de la Saint-Denis (sec. XI-XII), părintele goticului, una dintre marile figuri întemeietoare ale culturii creștine europene ("ctitorul" prin excelență), precum și un bogat material ilustrativ.

Volumul provoacă o reevaluare religioasă surprinzătoare, în cheie gotică, a tradiționalelor noastre raporturi cu Franța. În încheierea mai sus amintitei postfețe, autorul notează: "România poate fi rânduită printre țările *francofone* doar ca *republică*; ca *țară creștină*, ea este *francofilă*. Consacrarea fondului gotic existent în subconștientul nostru colectiv ar putea inaugura o importantă reașezare pe baze religioase a raporturilor noastre diplomatice cu Franța. Acest orizont creștin comun ambelor țări nu poate fi recuperat, însă, decât contemplând «goticitatea» implicită stilului moldovenesc".

IULIUS EVOLA (1898-1974), unul dintre marii apologeți moderni ai gândirii tradiționale, considerat de mulți un René Guénon al Italiei, este încă insuficient cunoscut publicului românesc (în ciuda faptului că a vizitat și admirat România, fiind și prieten al lui Mircea Eliade și Corneliu Codreanu; vezi recentul volum Julius Evola, *Naționalism și asceză. Reflecții asupra fenomenului legionar*, Editura F.R.O.N.D.E., Alba Iulia-Paris, 1998). În așteptarea publicării în limba română a operelor sale fundamentale (în frunte *Caste și rase* și cu *Revoltă împotriva lumii moderne*, aceasta din urmă pandant al celebrei *Crize a lumii moderne* a lui Guénon), Editura "Anastasia" (col. "Eseu – seria occidentală") oferă, unui public interesat și de alte dimensiuni ale tradiției spirituale europene decât cele strict creștine, un eseu celebru al autorului italian, ***Individul și devenirea lumii***, tradus în românește de poetul **Alex. Săndulescu** (care a alcătuit și utilele repere bio-bibliografice). Volumul este deschis de o amplă prefață ("Evola sau tragicul iluminat") semnată de scriitorul și eseistul **Dan Stanca**.

Duhovnic al parohiei românești de la Roma (trebuie menționat că de curând Vaticanul a pus la dispoziția comunității românești un lăcaș religios catolic de valoare istorică, ce urmează a fi adaptat trebuințelor cultului ortodox), ieromonahul **IUVENALIE IONAȘCU** ne oferă, sub egida Editurii "Anastasia" (col. "Comorile Pustiei") un studiu temeinic și bine informat asupra fenomenului duhovnicesc reprezentat de renașterea filocalică și isihastă din ortodoxia românească a secolului al XVIII-lea (în centrul căreia s-a aflat figura harismatică a Cuviosului Paisie Velicikovski) și, pe acest fond, lucrarea marelui stareț Gheorghe (a doua mare personalitate duhovnicească cernicană, după Sfântul Calinic), precum și trăsăturile generale ale "spiritualității cernicane" (a se vedea Partea a doua). Având la bază teza de specializare în Teologia spirituală de la Universitatea Pontificală "Sf. Toma de Aquino" (îndrumător: prof. Luigi Borriello, O.C.D.), volumul – intitulat ***Starețul Gheorghe de la Cernica și mișcarea paisiană*** – apare acum cu binecuvântarea și cuvântul înainte al P. S. **Calinic Argatu**, Episcopul Argeșului și Muscelului.

Ignatie Monahul, coordonatorul popularei colecții "Comorile Pustiei" (care apare cu binecuvântarea Î. P. S. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului), adună la un loc, în volumul intitulat ***Sensul desăvârșirii în monahism. Florilegiu duhovnicesc alcătuit de...***, sfaturi și mărturii duhovnicești de autoritate, aparținând unor mari dascăli spirituali ai Ortodoxiei, români sau străini, mai vechi sau mai noi. Dimensiunile spirituale ale Răsăritului creștin sunt astfel puse în evidență cu o sublimă simplitate, accentul căzând pe rigorile și adâncimile de trăire și cugetare ale vieții monahale, dar și pe reflexele acesteia asupra ansamblului vieții creștine. Volumul (marcând nr. 30 al colecției respective) se bucură de "trei cuvinte însoțitoare" semnate de Protos. **Petroniu Tănase**, Arhim. **Sofian Boghiu** și regretatul Pr. Prof. **Ioan G. Coman**.

Adăugăm că este iminentă, în cadrul aceleiași colecții a Editurii "Anastasia", apariția altor două titluri de mare interes: Cuviosul Nicodim Aghioritul, *Paza celor cinci simțuri* (este în pregătire și o monografie despre acest autor, tradusă din neogreacă) și Petru Hrisologul, *Omilii tematice*, pe ambele urmând să le recenzăm în numărul nostru viitor.

O interesantă și curajoasă publicație (supliment al *Revistei Misterelor*) a apărut în această toamnă sub titlul ***Francmasoneria. Dezvăluiri cutremurătoare***. La pag. 5 se poate citi următoarea precizare redacțională (de o naivă afectare): "Această publicație reprezintă un protest împotriva acțiunilor francmasoneriei realizate în ultimul timp în România. Autorii articolelor au semnat sub pseudonim [pseudonimele evreizante fac, de bună seamă, parte din "protest": *Monica Goldenberg, Irina Lazarovici, Victoria Goldenstein* etc.] dorind să-și păstreze anonimatul, deoarece mulți dintre cei care au demascat crimele francmasoneriei au dispărut în condiții misterioase. Nu este vorba de lașitate sau de lipsă de răspundere, ci de dorința sinceră de a continua drumul început. Dacă însă veți constata că Editura Sophia nu mai există, aceasta va fi numai o urmare a răzbunării francmasonice, și nu un act de abdicare". Sub notă este reprodusă (cu greșeli) "Doina" lui Eminescu (despre partea incomodă a operei și biografiei eminesciene scriu cu ardoare, la pp. 70-73, Monica "Goldenberg" și Victoria "Goldenstein"). Textele sunt pestrițe (fragmente din *Protocoale*, documente masonice mai vechi, pagini din scrieri antimasonice "clasice", articole senzaționaliste, luări de atitudine, bancuri cu evrei etc.), dar indiscutabil utile cuiva neinformat asupra conspirației masonice. La pag. 86 este dată și o listă bibliografică de 69 de titluri (multe lesne accesibile cititorului român doritor să adâncească problema). O mențiune deosebită merită ilustrația bogată și de mare efect, culeasă cu răbdare mai ales din surse occidentale și onorabil reprodusă (deși ea depășește cadrul strict masonic, înspre ocultism și satanism). Tendinței curente, de bagatelizare iresponsabilă a probemei, i se opune un exces în sens invers, de generalizare diabolizantă, cu puternice accente antievreiești (păcat că realizatorii n-au avut cunoștință și de *Decăderea dogmelor* a lui Ilariu Dobridor, reeditată recent, sau de *Organizarea mincinunii*, a aceluiași, încă nereeditată în țară; e straniu, de asemenea, că din bibliografia lor lipsesc ultimele două cărți ale lui Garaudy, poate din pricina trecutului marxist al acestuia ...).

Răzvan CODRESCU

ROMÂNUL BLECHER ŞI EVREUL BĂDESCU

Textul de mai jos, semnat de fiul regretatului istoric ardelean Vasile Netea, ne-a fost încredinţat spre publicare de către autor (care-l trimisese anterior şi ziarului *Dimineaţa*, unde a şi apărut pe 19 octombrie). Este, în felul lui, o mărturie demnă să ne pună pe gînduri a vremurilor pe care le trăim şi a jalnicei laxităţi morale a acelui politicianism român care ar vrea să se împăuneze demagogic cu statul de "istoric", "naţional", "creştin" şi "democrat". Problema generală a impietăţii faţă de valorile şi figurile trecutului rămîne una dintre problemele noastre cele mai dureroase: o adevărată oglindă unde ne privim chipul de popor sluţit, pe care ultimul venit *cumsecade* îl poate ruşina cu un gest de pură *omenie*... (R. C.)

Franz Kafka, în *Scrisori*, i se destăinuie prietenului său Max Brod: "Nu ar trebui să citim decît cărţile care ne înţeapă şi ne muşcă. Atunci cînd cartea pe care o citim nu ne trezeşte printr-o lovitură de plumb în moalele capului, la ce bun să o mai citim? O carte trebuie să fie securea care sparge marea îngheţată din noi".

Aşa au fost cărţile scrise de Franz Kafka. Şi aşa au fost, *mutatis mutandis*, cărţile scrise de Vasile Netea. Securi încercînd să spargă aceeaşi mare îngheţată... S-a aşternut uitarea peste cei 10 ani care s-au împlinit de la moartea marelui istoric şi patriot Vasile Netea, autor al unei opere de peste 40 de volume scrise întru apărarea valorilor naţionale, şi în special a Transilvaniei. Prilej cu care, la timpul cuvenit, Fundaţia "Vasile Netea", prin sufletul ei pe nume Dimitrie Poptămaş, directorul Bibliotecii Judeţene Mureş, a organizat ample manifestări de comemorare la cimitirul din Deda (unde îşi doarme somnul de veci istoricul), la Casa Memorială "Vasile Netea" şi la Liceul "Vasile Netea" din aceeaşi localitate, precum şi la Palatul Culturii din Tîrgu Mureş. Concomitent, revista *Puncte cardinale* din Sibiu, într-o excelentă prezentare oferită cititorilor prin grija redactorului-şef, d-l Răzvan Codrescu, a publicat două pagini cu extrase din biografia şi opera celui dispărut; Muzeul Naţional de Istorie a României, prin dragostea fostului elev al profesorului "Vasile Netea", d-l director adjunct Nicolae Petrescu, a aprins o lumînare a cărei flacără s-a numit Simpozionul Omagial "Vasile Netea"; Agenţia "Nova Turism", prin managerul ei general, d-l Marcel Blecher-Bădescu, în virtutea prieteniei deosebite a acestuia cu istoricul transilvan (prin anii '70, predaseră amîndoi cursuri de istorie la Şcoala de Ghizi O.N.T.!), a instituit două premii speciale: unul pentru cel mai *bun* elev la istorie de la Liceul "Vasile Netea" din Deda, iar al doilea constînd într-o excursie la Mormîntul Sfînt din Israel; şi, ca o apoteoză neaşteptată, în încheierea acestui şir de manifestări comemorative, ziarul *Dimineaţa*, datorită redactorului-şef, d-l Mitică Panaitescu, a publicat în facsimil "Mesajul de felicitare" al preşedintelui Ion Iliescu transmis Fundaţiei la înfiinţare!

Ce legătură poate fi în acest conglomerat de nume şi instituţii? Între Moise şi Iisus? Între religia mozaică şi religia creştină? Între lucruri şi simboluri atît de diferite? În aparenţă, nici o legătură. În fond, toate legăturile. Ele se numesc Religia Prieteniei, a Iertării, a Păcii şi a Bunei Învoiri între *oameni*, avînd la bază principiile perene şi sfinte ale Revelaţiei biblice. Valori deopotrivă creştine şi iudaice, sau iudaice şi creştine. Valori pe care Vasile Netea le-a susţinut şi cărora li s-a închinat o viaţă întreagă. De aici dificultatea unei explicaţii. Căci nimic nu este mai greu, atunci cînd încerci să-ţi uşurezi sufletul, decît să te pomeneşti incapabil de a putea pricepe cum de te-au părăsit *ai tăi* ! Cum de nu *ei*, ci *alţii* ţi-*au întins o mînă spre mîna* care, altfel, ţi-ar fi rămas degeaba întinsă...

Ce să cred *eu altceva*, în afara evidenţei? Ce să cred în faţa foştilor colegi de închisoare ai *lui* Vasile Netea, astăzi miniştri, deputaţi şi senatori, plini de bani şi, pe deasupra, cică, aprigi luptători liberali, ţărănişti, "creştini" şi "democraţi", dar care, timp de 10 ani, *nu au* mişcat nici un deget pentru a-i cinsti memoria şi nu au rostit nici măcar un singur cuvînt mai de doamne-ajută (*fiindu-mi* silă de cele ieftine, cu care şi-au făcut propaganda electorală)!

Ce să cred despre preşedintele Emil Constantinescu, care a inaugurat în stil pompos şi lacrimogen Monumentul Victimelor Comunismului de la Sighet, dar care a uitat complet că tatăl meu a suferit 8 ani de închisoare comunistă (în temniţele de la Malmaison, Jilava, Rîmnicu Sărat şi Botoşani), în vreme ce fostul preşedinte Ion Iliescu – probabil pentru a mă răsplăti pentru ceea ce am scris de atîtea ori împotriva sa! – a făcut un gest de mare noblete, *singurul* gest de noblete de acest fel pe care i l-a acordat memoriei tatălui meu un *om politic* român!

Ce să cred despre ziarul *Dreptatea*, ziar de tradiţie ţărănistă, pe care Vasile Netea, la procesul intentat lui Iuliu Maniu în 1947, l-a apărat în calitate de martor şi *i-a* susţinut valorile în faţa *unui* complet de judecată literalmente criminal? Cum de ziarul *Dimineaţa*, iar nu ziarul *Dreptatea*, i-a consacrat lui Vasile Netea o pagină de aducere-aminte?! Ce obligaţii avea faţă de Vasile Netea ziarul *Dimineaţa*? Nici una. Ce obligaţii avea – în primul rînd de recunoştinţă moral-creştină faţă de *singurul* martor care a avut curajul şi demnitatea să se prezinte dintr-o listă de 200 de nume propuse de Iuliu Maniu (dar care toţi *s-au* eschivat, fiecare în felul său, autorecuzîndu-se) – ziarul *Dreptatea*? Toate obligaţiile!

Ce să cred, printr-o comparaţie care îmi sfîrtecă inima, despre toţi aceşti români şi pretinşi creştini , care nu l-au pomenit niciodată pe fratele lor de idei, luptă şi suferinţă, şi despre evreul necreştin Marcel Blecher-Bădescu, care, dintr-un sentiment de pură prietenie, vrea să-i perpetueze numele prin înfiinţarea premiilor arătate?

Domnilor miniştri ţărănişti şi liberali, domnilor deputaţi ţărănişti şi liberali, domnilor senatori ţărănişti şi liberali, cum de nu aţi înfiinţat voi aceste premii? Să vă mai spun că, la Muzeul Naţional de Istorie a României, există o cămaşă cîrpită cu 31 de petice, obiect de muzeu , cu care tatăl meu, fostul vostru tovarăş de suferinţă, a venit de la închisoare? Cum de nici unul, măcar de sămînţă, pe un petic de vorbă sau de hîrtie, nu aţi spus şi nu aţi scris nimic despre acest obiect unic în colecţia Muzeului?

Ajunge! M-am săturat pînă peste cap de întrebări retorice, donquijoteşti şi chiar greţoase. Nu mai vreau să înţeleg, să pricep şi să-mi explic . Nu mai vreau nimic.

Şi totuşi, încăpăţînat cum sînt ca un catîr, aş mai vrea doar să le spun creştinilor mei o poveste... Zice legenda că odinioară o cetate creştină a fost împresurată de păgîni. Asediul a durat vreme îndelungată. Oamenii au început să moară de foame. Atunci, mai marii cetăţii, în frunte cu episcopii şi preoţii, s-au dus la căpetenia păgînă: "Ce vrei, ca să ne laşi cu viaţă?". Iar acela le-a răspuns: "O vreau pe cea mai frumoasă fecioară din cetatea voastră!". Demnitarii şi înalţii prelaţi s-au întors, constatînd însă că cea mai frumoasă fecioară a cetăţii era, întîmplător, o evreică. Aceasta, disperată în faţa sacrificiului ce i se cerea, dar îndouplecată pînă la urmă de rugăminţile şi lacrimile tuturor, s-a dus, spre salvarea cetăţii, la căpetenia păgînă. A trecut noaptea. Dimineaţa, căpetenia s-a ţinut de cuvînt, a despresurat cetatea şi a plecat. După care tînăra evreică a revenit în cetate. Îndreptîndu-se, aplecată şi umilită, spre casa tatălui ei, oamenii de pe drum au prins s-o scuipe şi s-o bată cu pietre, strigîndu-i: "Tîrfo!" ...

Gelu NETEA

ARC PESTE TIMP

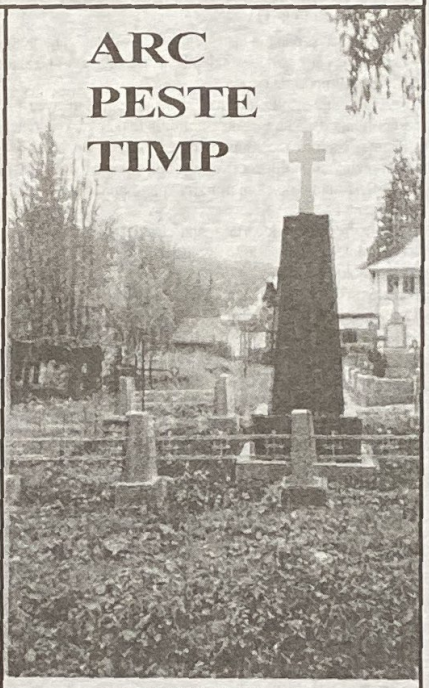

CIMITIRUL MĂNĂSTIRII PREDEAL
ÎN MEMORIA CAMARAZILOR ASASINAŢI
ÎN 1939

Sâmbătă 23 octombrie 1999, la Mânăstirea Predeal, s-au întâlnit în rugăciune cca. 200 de vârstnici şi tineri – rude, camarazi de crez şi suferinţă sau simpatizanţi ai elitei legionare asasinate fără judecată în lagărele carliste. Rememorarea celor petrecute în urmă cu şase decenii, în anul de tristă amintire 1939 (noaptea de 22/23 septembrie), precum şi rememorarea a tot ceea ce a urmat în lunga noapte bolşevică, ar trebui să constituie un avertisment serios pentru vremurile tot mai tulburi pe care le trăim. Cele întâmplate atunci, potenţial repetabile în viaţa oamenilor sau a popoarelor, au fost consecinţe ale nefuncţionării "Statului de drept", ale eludării legii de către Putere şi ale abuzurilor oficiale cu caracter antinaţional. În cimitirul Mânăstirii Predeal, în anul 1940, s-a făcut reînhumarea celor ucişi cu bestialitate în 1939, numele lor fiind acum evocate în două slujbe de parastas: cea oficiată în biserica mare (cu hramul "Naşterii Maicii Domnului"), de la ora 11.30, şi cea de la "mormintele fără cruce", străjuite în prezent de un frumos monument funerar. Preoţii celebranţi ai rugăciunilor de pomenire au fost şi ei deţinuţi politici. În duh evanghelic, au subliniat semnificaţia jertfelor de odinioară şi încrederea în eficienţa lor tainică în timp: holda mănoasă răsare după ce bobul sau boabele de grâu mor pentru a rodi însutit. Îmbucurător este că au răspuns "Prezent!", cu această ocazie comemorativă, şi mulţi reprezentanţi ai generaţiei tinere, ce au flancat cu drapele monumentul funerar ridicat în 1998 şi pe care urmează a se săpa numele celor 104 martirizaţi (majoritatea tineri, printre care şi 50 de studenţi). Peste tristele morminte s-a aşezat, în lumina blândă a toamnei însorite, căldura sufletelor veghetoare şi liniştea brazilor care străjuiesc locul. Cei uniţi în rugăciune şi reculegere s-au întors la casele lor întăriţi în speranţa că Dumnezeu ne va avea în grija Lui, atât pe cei vii cât şi pe cei adormiţi, şi că dragostea Lui ne va însufleţi şi străluminа pământul greu de jertfe mărturisitoare.

Pr. Gheorghe BOGDAN

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 251100996517509

Gabriel CONSTANTINESCU (director),
Răzvan CODRESCU (redactor şef),
Demostene ANDRONESCU (redactor şef-adjunct),
Ligia BANEA (secretar de redacţie), Marcel PETRIŞOR, Florea TIBERIAN
Adresa Redacţiei: 2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii 109, tel. 069/422536

Tehnoredactare computerizată "PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L Printing Company

BISERICA ORTODOXĂ ŞI EUROPA CONTEMPORANĂ

(discurs ţinut miercuri 27 octombrie 1999 la Palatul Patriarhiei din Bucureşti)

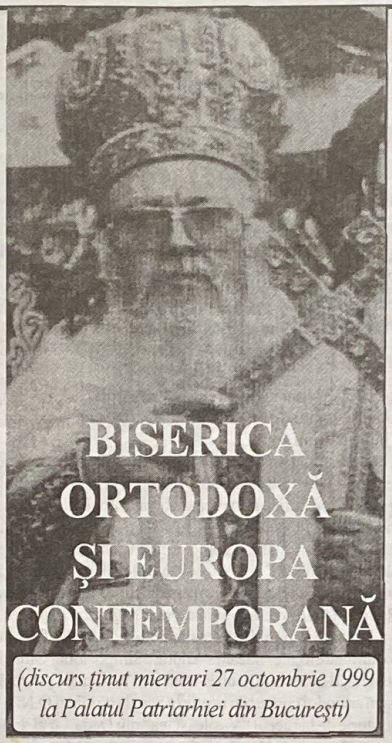

(urmare din pag. 1)

Răsăriteană, şi până la însuşirea în exclusivitate a numelui de *Europa* de către partea occidentală a acesteia, există o abatere ştiinţifică importantă.

Desigur, disputa pe marginea numelui n-ar avea nici o importanţă dacă sub ea nu s-ar ascunde o criză axiologică, şi anume mândria că această denumire - respectiv cuvântul *Europa* - reprezintă simbolul a ceea ce este bun şi poate fi utilizat în mod justificat numai de către aşa-zisa "parte bună" a Europei, cea occidentală.

În trecutul îndepărtat, când confruntarea dintre Europa Occidentală şi cea Răsăriteană era în desfăşurare, însuşirea termenului de *Europa* de către partea ei occidentală era de înţeles şi chiar simpatizată, ca o încercare de autojustificare. În prezent, însă, când Europa se îndreaptă spre finalul acestei confruntări, într-un climat de respect faţă de moştenirea culturală a tuturor popoarelor ei, fie ele răsăritene sau occidentale, repetarea unor astfel de puncte de vedere constituie reînvierea unor devize părăsite şi vătămătoare, potrivnice principiului egalităţii şi al respectului reciproc dintre popoarele Europei şi, totodată, o negare clară a aspiraţiei fundamentale de unire a tuturor ţărilor europene. Suntem deja în pericolul de a fi atraşi în judecăţi şi aprecieri politice, pentru care nici nu suntem competenţi şi cu care nici nu dorim să ne ocupăm. Consemnăm doar atât: astfel de puncte de vedere sunt instrumente ale luptei politice, care nu are însă o bază ştiinţifică şi logică.

Am ajuns astfel la punctul de vedere discutat pe scară largă în această perioadă, potrivit căruia cultura şi civilizaţia din Europa Occidentală, cu caracteristicile esenţiale care le sunt atribuite, se fundamentează pe Catolicism şi Protestantism, venind în contradicţie cu Ortodoxia. Ideea centrală a demersului bazat pe acest punct de vedere atât de disputat este că fundamentul principal al civilizaţiilor este religios şi, în consecinţă, contradicţiile dintre culturi şi religii conduc la conflicte armate sau, altfel spus, conflictele au un suport religios. Acest punct de vedere exprimă cu siguranţă, în ultima sa parte, pe autor şi chiar o parte a publicului occidental, dar nu Biserica Ortodoxă Răsăriteană, nici - dorim să credem - pe reprezentanţii intelectualităţii aşa-numitelor ţări "est-europene", nici majoritatea popoarelor Europei Occidentale.

Voinţa popoarelor aparţinând statelor membre ale Uniunii Europene a fost exprimată în mod oficial prin art. 128 (151, în altă numerotare) din textul comun al Tratatului de la Maastricht al Uniunii Europene, care stipulează că aceasta contribuie la dezvoltarea culturilor statelor membre şi respectă polimorfismul lor naţional şi teritorial, scoţând în evidenţă, totdeodată, moştenirea culturală comună, sprijinind şi completând activitatea statelor membre în vederea conservării şi ocrotirii moştenirii culturale de însemnătate europeană. Această formulare *privind moştenirea culturală de însemnătate europeană* ne duce cu gândul la epoca de dinainte de schisma bisericească, când în *întreaga* Europă (apuseană şi răsăriteană) Ortodoxia era prezentă şi activă, fiind, din acest motiv, o parte foarte importantă şi a moştenirii culturale a Europei Occidentale, independent de situaţia bisericească ulterioară. În mod evident, tradiţia ortodoxă din Europa Occidentală a ultimelor zece secole nu este o moştenire culturală de neglijat.

Lista lungă de oameni sfinţi din Europa Occidentală, cinstiţi până astăzi şi aparţinând Bisericii Ortodoxe nedespărţite, arată că nu pot fi ignorate nici Ortodoxia, nici calitatea credinţei lor, ca parte şi bază a moştenirii culturale, şi în special a celei religioase, din Europa Occidentală, chiar dacă urmaşii acestora s-au depărtat de credinţa lor în anumite puncte şi au creat Romano-Catolicismul şi mai târziu Protestantismul, în opoziţie cu Ortodoxia.

Este, aşadar, învederat faptul că la rădăcinile civilizaţiei şi culturii Europei Occidentale se găseşte Ortodoxia şi că, dacă Europa Occidentală vrea să iasă din anumite impasuri spirituale, este datoare să se întoarcă la rădăcinile ei autentice, în care se trăieşte armonia omului cu Dumnezeu şi cu lumea, în locul aroganţei umane.

Într-adevăr, Europa îşi caută rădăcinile, ca să adape din acestea noi vite de viaţă. Iată două exemple. Primul: în luna iulie a. c., a avut loc aici, în România, ultima fază a programului special de educaţie al Consiliului Europei, sub titlul "Drumurile monahismului", la care a participat personal şi D-l Ministru al Culturii din ţara Dumneavoastră, ţară în care monahismul ortodox are o prezenţă importantă de-a lungul istoriei până azi. Secretarul General al Consiliului Europei, fiind întrebat recent cum se explică faptul că un organism politic precum acest Consiliu se ocupă de monahism la sfârşitul secolului XX, secolul exploziei tehnologice şi al informaţiei, a răspuns, între altele, că "Europa Occidentală nu poate supravieţui fără izvoare cu adevărat spirituale" şi că "Sfântul Munte ortodox rămâne o moştenire comună şi un punct de referinţă al întregii Europe".

Al doilea: Uniunea Europeană a instituit, iar acum finanţează, după cum se ştie, printre altele, un program special intitulat "Un suflet pentru Europa". Ce semnifică acest lucru? Nimic altceva decât că Europa Occidentală îşi caută propriul suflet. Noi afirmăm următoarele: Europa Occidentală nu este lipsită nici de viaţă, nici de suflet, în ciuda dorinţelor unora. Totuşi, ea are nevoie în primul rând de următoarele: aprofundare şi conştientizare a propriei sale istorii şi a moştenirii religios-culturale a Bisericii nedespărţite, unde va redescoperi mult din ceea ce a pierdut, şi încă darurile cele mai preţioase. Fără a ne lăuda în mod superficial, putem spune că Ortodoxia poate să ajute în mod hotărât la o astfel de introspecţie, atât de necesară şi de esenţială.

În prezent, ce-i drept, Uniunea Europeană este alcătuită în special din ţările Europei Occidentale. Se poate spune, la prima vedere, când se vorbeşte de moştenirea culturală europeană, că diferitele tratate europene (Maastricht, Amsterdam etc.) se referă la moştenirea popoarelor Europei Occidentale. Totuşi, după cum am arătat mai sus, Ortodoxia a predominat în Europa Occidentală timp de zece secole şi constituie o parte esenţială a moştenirii culturale europene. Dincolo de acest fapt, trebuie să remarcăm şi faptul că scopul ţărilor membre ale Uniunii Europene este de a extinde graniţele Uniunii până la cele mai îndepărtate hotare ale continentului european. Acest lucru reiese clar din preambulul tratatelor în care se proclamă solemn intenţiile şi scopurile fundamentale, de lungă durată, ale membrilor participanţi. În preambul se afirmă că "suntem hotărâţi să înaintăm spre un nou stadiu al lucrărilor, spre o dezvoltare europeană deplină, care să înceapă cu crearea comunităţilor europene" şi că "avem în vedere semnificaţia istorică a încheierii stării de diviziune a *continentului* european [subliniem cuvântul *continent*], precum şi necesitatea creării unor baze stabile pentru viitoarea dezvoltare a Europei" etc., "drept care am hotărât să instituim *Uniunea Europeană*" etc. Considerăm că este cât se poate de clar că membrii actuali ai Uniunii Europene preconizează extinderea Uniunii până la graniţele geografice ale întregului continent, adică până la Urali inclusiv. În consecinţă, având-se în vedere ceea ce s-a realizat deja în comun (adică obligaţia de a aplica şi noilor membri criteriile fundamentale prevăzute pentru vechii membri, cum ar fi şi respectul pentru particularităţile culturale), în statutul legal al Uniunii Europene nu există, principial, nici un fel de discriminare în detrimentul Ortodoxiei sau al oricărei alte religii. Aceasta este poziţia oficială care reiese cât se poate de clar din Declaraţia Nr. 11 a Tratatului de la Amsterdam cu privire la statutul Bisericilor şi al grupurilor non-confesionale, paragraful 1, în care se afirmă: "Uniunea Europeană respectă şi nu prejudiciază ceea ce potrivit legislaţiei naţionale se defineşte ca statut al Bisericilor şi grupurilor sau comunităţilor religioase din cadrul statelor membre". Această poziţie oficială, instituţionalizată, arată limpede că statutul Uniunii Europene nu prevede nici un fel de atitudine potrivnică Ortodoxiei. Dimpotrivă, Uniunea Europeană îşi doreşte extinderea în ţările tradiţional ortodoxe ale Europei Răsăritene pe baza criteriilor economice şi politice, iar nu a celor religioase. Aşa stând lucrurile, opinia "futuriştilor" de dincolo de Atlantic cu privire la rivalitatea şi conflictul religios dintre Europa Occidentală şi cea Răsăriteană nu exprimă sentimentele Europei, întrucât opinia respectivă promovează dezintegrarea, iar nu năzuita unificare a Europei.

Considerăm că nu stă în puterea şi nici în atribuţiile noastre să adunăm date şi să ne pronunţăm asupra mobilului unor astfel de teorii. Totuşi, este de înţeles că opiniile acestora pot conduce psihologic masele la acceptarea ideii unei încleştări între lumea romano-catolică şi cea protestantă, pe de o parte, şi cea ortodoxă, pe de altă parte, ca o necesitate istorică şi ştiinţifică pretins inevitabilă. În ce priveşte mulţimea care nu poate supune această teorie unei analize critice, susţinătorii ei pot genera o toleranţă pasivă cu privire la însăşi posibilitatea unui asemenea "război al urii". În cazul în care s-ar transmite lozinci similare şi mulţimilor, adresându-le în mod meşteşugit receptivităţii impulsurilor lor instinctive, s-ar facilita acceptarea stereotipului fals că ortodocşii le-ar fi rivali şi chiar duşmani ireductibili, stârnindu-se astfel ostilitatea faţă de ei, ba chiar posibile acte de violenţă de tip nazist.

În consecinţă, dacă afirmaţia de mai sus nu ar fi o simplă concepţie lipsită de fundament, atunci ar fi posibil ca aceasta să servească scopului obstrucţionării deplinei dezvoltări europene înspre Est. În acest caz, ar fi, bineînţeles, un act deliberat politic, , care ar trebui criticat şi combătut de toţi liderii politici responsabili.

Noi, în calitatea noastră de Episcopi ai Bisericii Ortodoxe, îi asigurăm pe fraţii şi surorile noastre de credinţă catolică şi protestantă că nu avem nici o intenţie de a rupe relaţiile cu ei.

În principiu, emblema şi credinţa călăuzitoare a creştinilor ortodocşi este Crucea, nu sabia. Crucea este cea care ne oferă mântuirea pe care o căutăm. Noi, în calitate de creştini ortodocşi, nu am avut niciodată şi nici nu avem înclinaţia spre expansiune violentă în detrimentul altora. Dorinţa noastră, pentru care ne rugăm şi luptăm neobosit, este să se realizeze unitatea Bisericii, precum şi cea a lumii, iar nu dezintegrarea ei. Căutăm unitatea în armonia minţii, a credinţei comune, a păcii şi a dragostei, adică în domenii total spirituale, iar nu prin reunirea forţată, exterioară, a lumii în jurul Bisericii Ortodoxe, prin obligaţii de natură materială sau psihologică. În acest duh, Îl mărturisim, potrivit spuselor Sfântului Apostol Pavel, pe Hristos Cel Răstignit, Care este sminteală pentru cei cu mentalitate rigoristă şi nebunie pentru cei îmbuibaţi cu spirit raţionalist. Considerăm că a trecut timpul când Dumnezeu era judecat după criteriul forţei - poziţie fără sens din perspectivă ortodoxă, dar care a dus la noţiunea eronată că victoria, în orice conflict, dovedeşte adevărul Dumnezeului pe care îl slujeşte.

Dumnezeul adevărat este Dumnezeul dragostei şi al păcii, nu al războiului şi al urii. Avem convingerea că nivelul cultural al conducătorilor spirituali ai societăţii contemporane este suficient de elevat pentru a accepta fără obiecţie acest principiu suprem. Dacă Dumnezeu Îi-a dovedit adevărul prin răstignirea umilitoare şi publică a Logosului Său divin, iar nu prin coborârea Lui de pe cruce şi prin zdrobirea celor care Îl răstigneau, noi, creştinii drept-credincioşi, nu avem posibilitatea să dovedim adevărul lui Dumnezeu prin propria noastră putere. În consecinţă, nimeni nu riscă să se expună primejdiei pentru Ortodoxie, numai dacă nu se teme că ceea ce el deţine ca adevăr se va dovedi neadevărat în comparaţie cu adevărul transparent al lui Hristos, Care a primit Crucea din dragoste, ceea ce este, de asemenea, adevărul Bisericii Ortodoxe.

Acesta este mesajul pe care-l transmitem în spirit frăţesc şi irenic, în timp ce întindem mâna spre cooperare fraţilor şi surorilor noastre din Europa Occidentală şi din întreaga lume, indiferent de confesiunea sau de religia acestora. Este un mesaj al dragostei, al sacrificiului, al descoperirii, iar nu un mesaj al dominării prin forţă.

Considerăm că toate popoarele Europei care au cunoscut consecinţele dureroase ale diferitelor feluri de diviziuni s-au maturizat şi doresc acum, în mod sincer, *unificarea Europei*. Pentru aceasta, ele sunt pregătite să lase la o parte orice înclinaţii spre dezbinare sau îndoielnice pretenţii etnice şi culturale, adică dorinţa de a obţine o parte mai mare decât ceea ce li se cuvine în urma lucrării generale şi a eforturilor comune.

Cu aceste cuvinte ne încheiem discursul, exprimându-ne recunoştinţa pentru răbdarea cu care ne-aţi urmărit şi dorindu-Vă din toată inima ca Dumnezeu să dea tuturor toate cele bune: europenilor din Uniunea Europeană, prudenţă; gânditorilor, luminare; popoarelor, judecată dreaptă; iubitorilor de adevăr, biruinţă spirituală; celor ce lucrează fărădelegea, pocăinţă şi îndreptare; tuturor - mila cea bogată a lui Dumnezeu.

Fie ca harul şi dragostea lui Dumnezeu să fie pururea cu voi. Amin.

† BARTHOLOMEU,
Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului